

ปัญหาพิเศษ

สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร
ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

PARA RUBBER PRODUCTION AND NEEDS FOR EXTENSION OF
FARMERS IN WANG CHOMPHU SUB-DISTRICT,
PHON CHAROEN DISTRICT, BUENG KAN PROVINCE

วัชรพล วะเกิดเป็ง

WATCHARAPHOL WAKERDPENG

สาขา.....
เลขทะเบียน 148046
รับเดือน ๗ - 9 ต.ค. 2560

b. 12966015
i.

หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
ภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2560

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะเทคโนโลยีการเกษตร
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองปัญหาพิเศษ

หัวข้อปัญหาพิเศษ

สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของ
เกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
Para Rubber Production and Needs for Extension of
Famers in Wang Chomphu Sub-district,
Phon Charoen District, Bueng Kan Province

นักศึกษา

นายวัชรพล วะเกิดเป็ง

รหัสประจำตัว

56040628

ปริญญา

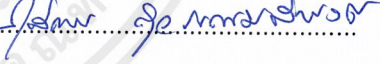
วิทยาศาสตร์บัณฑิต

สาขาวิชา

พัฒนาการเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ

รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ

คณะกรรมการสอบปัญหาพิเศษ	ลายมือชื่อ
รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ	
ดร.จิรนนท์ เข็มชันธ์	
ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์	
ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์	

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการเกษตร

เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2560

ผศ.ดร.สมศักดิ์ คูหาสวรรค์เวช

หัวหน้าภาควิชาพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อปัญหาพิเศษ	สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
นักศึกษา	นายวัชรพล วัฒนเกิดเป็ง
รหัสประจำตัว	56040628
ปริญญา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สาขาวิชา	พัฒนาการเกษตร
พ.ศ.	2560
อาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ	รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจและการผลิตยางพาราของเกษตรกร 2) ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร 4) เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เปิดกรีตแล้ว จำนวน 192 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ t-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรเกินครึ่งเป็นเพศชาย ร้อยละ 56.30 มีอายุ 41-60 ปี ร้อยละ 62.60 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 59.40 มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 จำนวนแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.80 มีประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีรายได้จากการทำสวนยางพารา 50,000-100,00 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.60 พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์ RRIM600 คิดเป็นร้อยละ 90.60 แหล่งพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่รับมาจากพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ 71.90 อายุการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.90 อายุยางพาราที่เปิดกรีตแล้วเฉลี่ย 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพาราในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกยางพารา และแรงงานในครัวเรือน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนพื้นที่ปลูกยางพาราและการฝึกอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

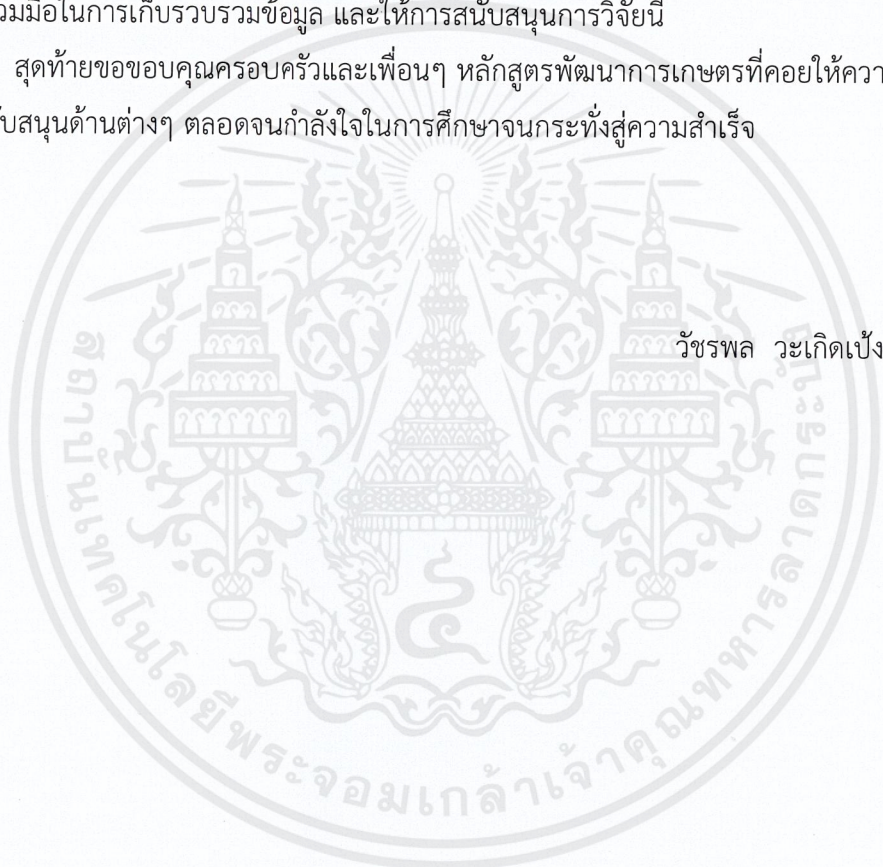
กิตติกรรมประกาศ

ขอบพระคุณ รศ.ดร.ปัญญา หมั่นเก็บ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้ความช่วยเหลือ ชี้แนะ และ
แก้ไข ในปัญหาพิเศษเล่มนี้

ขอบพระคุณ ผศ.ศุภสมบูรณ์ อังรัตนกร ดร.สุณีพร สุวรรณมณีพงศ์ ดร.ดวงกมล ปานรศทิพ
ธรรมาธิวัฒน์ ดร.จิรนนท์ เข็มขันธ กรรมการสอบปัญหาพิเศษที่ได้ให้คำแนะนำ ตลอดจนข้อชี้แนะ ทำ
ให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลงได้

ขอบพระคุณ เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ที่ให้
ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และให้การสนับสนุนการวิจัยนี้

สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัวและเพื่อนๆ หลักสูตรพัฒนาการเกษตรที่คอยให้ความช่วยเหลือ
และสนับสนุนด้านต่างๆ ตลอดจนกำลังใจในการศึกษาจนกระทั่งสู่ความสำเร็จ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	I
กิตติกรรมประกาศ.....	II
สารบัญ.....	III
สารบัญตาราง.....	V
สารบัญภาพ.....	VII
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	2
1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	3
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 บริบทของพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ.....	4
2.2 การผลิตยางพารา.....	6
2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ.....	13
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร.....	15
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา.....	22
3.1 ประชากร.....	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	22
3.3 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	23
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
บทที่ 4 ผลการศึกษา.....	25
4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร.....	25
4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร.....	28
4.3 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร.....	32
4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา.....	34
4.5 เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา.....	35
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ.....	43
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	43
5.2 อภิปรายผลการศึกษา.....	44
5.5 ข้อเสนอแนะ.....	46

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	47
ภาคผนวก.....	49
ประวัติผู้ศึกษา.....	54

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
2.1 แสดงเขตปกครอง 8 หมู่บ้าน และจำนวนประชากรในตำบลวังชมภู.....	4
2.2 แสดงลักษณะพื้นที่ สถาบันวิจัยยาง 251 (RRIT 251).....	7
2.3 แสดงลักษณะพื้นที่ สถาบันวิจัยยาง 226	8
2.4 แสดงลักษณะพื้นที่ PB 235	8
2.5 แสดงลักษณะพื้นที่ ฉะเชิงเทรา 50	9
4.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร	25
4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร	29
4.3 ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร.....	32
4.4 ความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร	33
4.5 ความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร.....	33
4.6 ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร	34
4.7 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา.....	34
4.8 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร.....	36
4.9 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามเพศ	37
4.10 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามอายุ.....	37
4.11 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามอายุ.....	38
4.12 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามการศึกษา.....	38
4.13 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา.....	39
4.14 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ปลูกยางพารา.....	39
4.15 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ปลูกยางพารา.....	40
4.16 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา.....	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.17 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา.....	41
4.18 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน.....	41
4.19 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริม การผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน.....	42
4.20 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามการฝึกอบรมการปลูกยางพารา	42

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพาราในประเทศไทย	12
2.2 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตยางพารา	13

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

(Introduction)

1.1 ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญมากต่อการพัฒนาประเทศไทย ทำรายได้ให้กับประเทศปีละหลายแสนล้านบาท อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรชาวสวนยางกว่าล้านคน ปัจจุบันประเทศไทยเป็นผู้ผลิตยางพารามากเป็นอันดับหนึ่งของโลก ยางพาราถูกนำเข้ามาปลูกในประเทศไทยครั้งแรกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในปี 2442 โดยพระยารัษฎานุประดิษฐ์ แต่เดิมปลูกมากในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากนั้นได้มีการขยายพื้นที่ปลูกไปยังภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามนโยบายของรัฐบาลที่ได้มีการส่งเสริมการขยายพื้นที่ปลูกยาง เมื่อปี 2546 ปัจจุบันพบว่า ยางพารากลายมาเป็นพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีการขยายพื้นที่ปลูกอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. 2559)

จากการศึกษาข้อมูลพื้นที่ผลิตยางพารา ซึ่งจัดทำโดยศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร พบว่าในปี 2559 ประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางรวม 19.61 ล้านไร่ ผลิติน้ำยางธรรมชาติได้ 4.45 ล้านตัน โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเอง มีพื้นที่ปลูกยางพาราที่สามารถกรีดยังได้ 3.72 ล้านไร่ ปริมาณการผลิตอยู่ที่ประมาณ 0.69 ล้านตันต่อปี ซึ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ปลูกมากเป็นอันดับ 2 รองจากภาคใต้ และจังหวัดบึงกาฬ เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด โดยมีพื้นที่ปลูกยางพาราที่สามารถกรีดยังได้ 0.62 ล้านไร่ ปริมาณการผลิตอยู่ที่ประมาณ 0.15 ล้านตันต่อปี (สมาคมยางพาราไทย. 2559) อาชีพเกษตรกรสวนยาง จึงเป็นอาชีพหลักที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรส่วนใหญ่ ในขณะที่พื้นที่ปลูกยางพารา กำลังขยายขึ้นเรื่อยๆจนกลายเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ ในทางกลับกัน ราคาขายพาราลดต่ำกว่า 30 บาทต่อกิโลกรัมจากที่เคยสูงถึงกิโลกรัมละ 100 บาท เมื่อปี 2553 (สถาบันวิจัยยาง. 2559) ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากการผลิตยางพาราที่ล้นตลาด เนื่องจากประเทศไทยเองก็มีการขยายพื้นที่ปลูกยางในทั่วทุกภาคของประเทศ ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่ากลไกราคาสินค้านั้นขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทานของสินค้า เมื่อความต้องการของสินค้าต่ำลง ราคาที่ต่ำลงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ยังมีความผันผวนของเศรษฐกิจโลกในช่วงปี 2556-2558 ที่ผ่านมา รวมถึงประเทศคู่ค้ายางพารารายใหญ่ของไทย ซึ่งได้แก่ ประเทศจีน มีภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง และยังพบว่าแนวโน้มการผลิตยางของโลกได้เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะจากผู้ผลิตกลุ่ม ประเทศ CLMV (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม) ที่ได้มีการพัฒนาทางการผลิตที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ประเทศเวียดนามมีตลาดส่งออกหลัก คือ ประเทศจีน เช่นเดียวกับประเทศไทย ทำให้ส่งผลกระทบต่อราคายางพาราของไทยได้ (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย. 2558)

จังหวัดบึงกาฬเป็น จังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และโดยเฉพาะในตำบลวังชมภู ซึ่งในช่วงเริ่มแรกของการขยายพื้นที่ปลูกยางจากภาคใต้และตะวันออกเฉียงเหนือ และเริ่มปลูกกันมากขึ้นจนกลายเป็นพืชเศรษฐกิจของตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ และทำรายได้สูงกว่าพืชอื่นๆในพื้นที่ แต่จากสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การพัฒนาการผลิตยางพาราของเกษตรกร ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษานี้จะทำให้ทราบถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจ สภาพการผลิต และปัญหาในการผลิตยางพารา ตลอดจนความต้องการการบริการส่งเสริม การผลิตยางพารา ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการกำหนดแนวทางการพัฒนาการผลิตและ การตลาดของเกษตรกร รวมถึงเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถแก้ไขปัญหาของเกษตรกร และวางแผนการส่งเสริมการผลิตยางพาราในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

1.2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ และการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

1.2.2 เพื่อศึกษาความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัด บึงกาฬ

1.2.3 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในตำบลวัง ชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

1.2.4 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตาม ปัจจัยส่วนบุคคล

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1.3.1 ทราบสภาพสังคม เศรษฐกิจและการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

1.3.2 ทราบความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

1.3.3 ทราบปัญหาและข้อเสนอแนะของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

1.3.4 ผลการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้กำหนดแนว ทิศทางการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตและการตลาดยางพาราของเกษตรกรต่อไป

1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

การศึกษานี้เป็นการศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมของ เกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยมีขอบเขตการศึกษาดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ เป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่ เปิดกรีดแล้ว ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 240 ราย

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ เป็นการศึกษาในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ประกอบด้วย 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านวังยาว หมู่ที่ 2 บ้านโคกมะยม หมู่ที่ 3 บ้านสร้างคำ หมู่ที่ 4 บ้านโนนสวาท หมู่ที่ 5 บ้านพุนผล หมู่ที่ 6 บ้านบุงคล้า หมู่ที่ 7 บ้านเกษตรรุ่งเรือง และหมู่ที่ 8 บ้านวังชมภู

1.4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพารา ตั้งแต่การปลูก การดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การแปรรูป การจำหน่าย และ ปัญหาที่มีต่อการผลิตยางพารา ทั้งในด้านภัยธรรมชาติ ด้านโรคแมลงและวัชพืช ด้านการตลาด ด้าน เงินทุนและแรงงาน และด้านสาธารณูปโภค รวมถึงศึกษาความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพารา ของเกษตรกร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.4.4 ขอบเขตด้านเวลา ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง เดือนธันวาคม 2559 – เดือน พฤษภาคม 2560

1.5 นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

สภาพการผลิตยางพารา หมายถึง การปฏิบัติของเกษตรกรในการทำสวนยางพารา ตั้งแต่การเลือกพื้นที่ปลูก พันธุ์ยาง วิธีการปลูก การดูแลรักษา การกรีดยาง การแปรรูปยาง และการจำหน่ายยาง

ความต้องการการส่งเสริม หมายถึง สิ่งที่เกษตรกรมีความปรารถนาอยากจะได้รับเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงและการพัฒนาการผลิตยางพาราของตนเอง ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา รูปแบบและวิธีการส่งเสริม และความต้องการส่งเสริมและสนับสนุน

เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

(Literature Review)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

1. บริบทของพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
2. การผลิตยางพารา
3. แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ
4. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บริบทของพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

2.1.1 ประวัติตำบลวังชมภู

องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู (2559) ได้อธิบายว่า ตำบลวังชมภู ได้ชื่อมาจากบ้านวังยาวเดิม ประชากรอพยพมาจากบ้านตาลเดี่ยว ต.ท่ากกแดง อ.บึงกาฬ จ.หนองคาย ในปี พ.ศ. 2456 จำนวน 7 หลังคาเรือน ตั้งอยู่ติดแม่น้ำสงคราม ซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลัก โดยเป็นวังลึก และยาวกว่าบริเวณอื่น ชาวบ้านจึงตั้งชื่อว่า “วังยาว” และตั้งเป็นทางการเมื่อ พ.ศ. 2468 จนถึงปัจจุบัน โดยมีผู้ใหญ่บ้านจนถึง ปัจจุบัน รวม 13 ท่าน ผู้ใหญ่คนแรก คือ ผู้ใหญ่บ้านหมี อุบชัย และมีกำนันคนปัจจุบัน คือ นายฉวี นามอาสา ปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู ตั้งอยู่ที่ ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ห่างจากตัวจังหวัดบึงกาฬไปทางทิศเหนือ ประมาณ 53 ก.ม. และห่างจากกรุงเทพมหานคร 693 ก.ม.

2.1.2 สภาพทั่วไป

พื้นที่ตำบลวังชมภู มีเนื้อที่ประมาณ 50.50 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 31,562.99 ไร่ มีอาณาเขต ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลพรเจริญ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลโนนสะอาด อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลท่าสะอาด อำเภอเซกา จังหวัดบึงกาฬ
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลศรีชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

ตำบลวังชมภู แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงเขตปกครอง 8 หมู่บ้าน และจำนวนประชากรในตำบลวังชมภู

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านวังยาว	205	379	395	774
2	บ้านโคกนิยม	165	329	328	657
3	บ้านสร้างคำ	166	336	336	672
4	บ้านโนนสวาท	265	521	485	1,006
5	บ้านพูนผล	121	247	246	493

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อบ้าน	จำนวน หลังคาเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
6	บ้านบุงคล้า	63	125	110	235
7	บ้านเกษตรรุ่งเรือง	70	106	103	209
8	บ้านวังชมภู	118	237	201	438
รวม		1,173	2,280	2,204	4,484

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู (2559)

2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของตำบลวังชมภู มีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบ และที่ราบลุ่ม พื้นที่บางส่วนเป็นเขตที่ลุ่มในเขตลำนํ้าสงคราม

2.1.4 ลักษณะภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของตำบลวังชมภู จัดอยู่ในประเภทอากาศแบบฝนเมืองร้อน ในฤดูฝนจะมีอากาศชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตลอดฤดู แต่ในฤดูหนาวจะมีอากาศหนาวจัดและมีหมอกหนาในตอนเช้า ส่วนในฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัดและแห้งแล้ง

2.1.5 ลักษณะทางธรรมชาติ

ดินในพื้นที่ของตำบลวังชมภู เป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินส่วนใหญ่เป็นดินปนทรายซึ่งมีโครงสร้างไม่คงทน เมื่อมีฝนตกทำให้เกิดการกัดกร่อนของผิวดินสูง เป็นเหตุให้ดินถูกน้ำชะล้างสารอาหารและสิ่งที่มีประโยชน์ต่อพืชไปหมด การปรับปรุงดินทำได้ค่อนข้างยากเพราะการใส่ปุ๋ยเพียงอย่างเดียวยังไม่เพียงพอ จะต้องดูแลเรื่องการชลประทาน และการจัดการบำรุงรักษาดินไปพร้อมๆ กันด้วยการใช้ประโยชน์จากดินในพื้นที่ของตำบลวังชมภู จะใช้ในการทำการเกษตรกรรม เช่น ทำนา ทำไร่ และการปศุสัตว์ ส่วนที่เหลือใช้เป็นที่อยู่อาศัย และเป็นที่รกร้างว่างเปล่า

น้ำ ตำบลวังชมภูนอกจากอาศัยน้ำฝนในการอุปโภคบริโภคและใช้ในการทำการเกษตรกรรมแล้วยังมีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ

- 1) ลำน้ำ /สายน้ำจำนวน 5 สายคือ ห้วยส้มโองห้วยหมากบ้ำห้วยสานห้วยไฮห้อยง ลำน้ำสงคราม
- 2) บึง /หนองจำนวน 6 แห่งคือ หนองส้มโองหนองหล่มหนองกะชะหนองผือหนองแปน หนองเปื่อย
- 3) แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นเป็น ผาย 11 แห่ง บ่อน้ำตื้น 20 แห่ง บ่อน้ำบาดาล 38 แห่ง

2.1.6 ประชากร

จำนวนประชากรของตำบลวังชมภู รวมทั้งสิ้น 4,484 คน ชาย 2,280 คน หญิง 2,204 คน จำนวน ครัวเรือน 1,173 ครัวเรือน

2.1.7 สภาพทางเศรษฐกิจ

1) รายได้ของประชากร

ตำบลวังชมภู มีรายได้ของประชากรเฉลี่ย 49,922 บาท ต่อคน/ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2) การประกอบอาชีพ

เกษตรกรรม เป็นอาชีพหลักของประชาชนในพื้นที่ของตำบลวังชมภู คือ การทำนาทำไร่ ปลูกผักชนิดต่างๆ ส่วนใหญ่อยู่ตามบริเวณที่ราบลุ่ม และริมแม่น้ำสงคราม ซึ่งจะทำการเพาะปลูกทั้งข้าวเหนียวและข้าวเจ้า

ปศุสัตว์เป็นอาชีพรองของประชากรในพื้นที่ตำบลวังชมภู เช่น โคกระบือ สุกร อื่นๆ ประมงแบบพื้นบ้านตามลำน้ำ

ทำไร่ เช่น ทำไร่มันสำปะหลัง นอกจากนี้เริ่มมีการปลูกไม้เศรษฐกิจมากขึ้น เช่น การปลูกยางพารา การปลูกยูคาลิปตัส

ค้าขาย การค้าขายส่วนใหญ่จะค้าขายของชำ สินค้าทางการเกษตร

ประชาชนในตำบลวังชมภู บางส่วนจะอพยพไปทำงานรับจ้างยังต่างถิ่น เช่น กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล (องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู. 2559)

2.2 การผลิตยางพารา

ยางพารา (*Hevea brasiliensis* Mull-Arg.) เป็นพืชสกุล Euphorbiaceae รวบรวมมาจากรัฐพาราซึ่งเป็นเมืองท่าแห่งหนึ่งในแม่น้ำอะเมซอน ประเทศบราซิล ทวีปอเมริกาใต้ องค์การสากลระหว่างประเทศได้ยอมรับคำว่า “ยางพารา” (Para Rubber) เป็นตัวแทนของยางธรรมชาติ เนื่องจากร้อยละ 99 ของยางธรรมชาติที่ปลูกเป็นพืชชนิดนี้ สำหรับประเทศไทย พระยารัษฎานุประดิษฐ์ มหิศรภักดี (คอซิมบี๊ ณ ระนอง) ได้นำยางพาราเข้ามาปลูกในประเทศไทยเป็นครั้งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ.2442-2444 โดยนำยางจากรัฐ เปร์ค ประเทศมาเลเซีย มาปลูกที่อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง ในปี พ.ศ.2454 นายปุม ปุณศรี (ต่อมาได้เป็นหลวงราชไมตรี) ได้ซื้อเมล็ดยางพาราจากประเทศมาเลเซีย 80 บาท ไปปลูกที่หมู่ 6 ตำบลคมบาง อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี ในเนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ นับเป็นการแพร่กระจายยางพาราเข้าสู่ภาคตะวันออกเป็นครั้งแรก ซึ่งต่อมาเจ้าอาวาสวัดคมบาง (พระครูเพิ่มพิทยากร) ซึ่งเป็นชาวอำเภอแกลง จังหวัดระยอง ได้นำเมล็ดยางจากสวนของหลวงราชไมตรี ไปปลูกที่วัดปากรำ อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ทำให้ยางแพร่ขยายไปปลูกยังที่ต่างๆ ในภาคตะวันออกทั่วไป โดยเฉพาะใน 5 จังหวัดที่สำคัญ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ระยอง ชลบุรี จันทบุรี และตราด (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. 2559)

ในปี 2521 ได้เริ่มปลูกยางกันอย่างจริงจังตามหลักวิชาการในแหล่งปลูกยางใหม่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยได้ทดลองปลูกที่จังหวัดหนองคาย บุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ซึ่งผลสำเร็จของการปลูกในพื้นที่ดังกล่าวได้กระตุ้นให้เริ่มงานวิจัยและพัฒนาการปลูกยางในเขตแห้งแล้งถือเป็นการเริ่มขยายเขตปลูกยางสู่แหล่งปลูกยางใหม่และส่งเสริมให้มีการปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างจริงจัง จนกระทั่งในปี 2545 มีพื้นที่ปลูกยางในภาคตะวันออกเฉียงเหนือรวมเนื้อที่กว่า 400,000 ไร่ อย่างไรก็ตามคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2546 อนุมัติให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินโครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 ในเนื้อที่ 1,000,000 ไร่ ในปี 2547-2549 แบ่งเป็นภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 700,000 ไร่ และภาคเหนือ 300,000 ไร่ในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดประมาณ 12.62 ล้านไร่ โดยกระจายอยู่ในภาคใต้ ร้อยละ 90 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10 กระจายอยู่ในภาคตะวันออก ตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในพื้นที่ปลูกจำนวนดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่เปิดกรีดแล้วประมาณ 10.53 ล้านไร่ สามารถสร้างอาชีพที่มั่นคงให้เกษตรกรมากกว่า 6 ล้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คน หรือประมาณ 1 ล้านครัวเรือนโดยในภาคใต้พื้นที่ปลูกส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตป่าไม้ถาวร ป่าสงวนแห่งชาติ ปัจจุบันประเทศไทยสามารถเพิ่มผลผลิตยางพาราขึ้นจาก 90 กิโลกรัมต่อไร่ ในปี 2504 เป็น 286 กิโลกรัมต่อไร่ในปี 2546 ทำให้ประเทศไทยได้เลื่อนฐานะจากการเป็นผู้นำเข้ามาเป็นประเทศผู้ผลิตและส่งออกยางอันดับ 1 ของโลก ผลผลิตยางในปัจจุบันมีประมาณ 2.6 ล้านตัน ในจำนวนนี้ส่งออกประมาณ 2.3 ล้านตัน หรือประมาณร้อยละ 89 ผลิตเพื่อการส่งออก ที่เหลือร้อยละ 11 ใช้ในอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยผลผลิตยางพาราที่เกษตรกรผลิตได้จะถูกนำไปแปรรูปเบื้องต้นเป็นวัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง ผลิตภัณฑ์ต่างๆ ได้แก่ ยางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น และอื่นๆ วัตถุดิบจากอุตสาหกรรมยางบางส่วนถูกนำไปใช้ในประเทศผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ยางชนิดต่างๆ เช่น ยางยานพาหนะ ถังมียาง ผลิตภัณฑ์ทางการแพทย์และอื่นๆ นอกจากนั้นส่งออกไปยังต่างประเทศสำหรับยางพาราแปรรูปเบื้องต้น ส่วนที่เหลือส่งออกในรูปลายางแผ่นรมควัน ยางแท่ง น้ำยางข้น และอื่นๆ (สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. 2559)

โดยสรุปแล้วในน้ำยางทั้งหมดจะมีส่วนที่เป็น Hydrocarbon อยู่ประมาณ 56 เปอร์เซ็นต์ ทรงพุ่ม (Canopy) ทรงพุ่มประกอบด้วยใบ และกิ่งก้านสาขาที่ประกอบขึ้นเป็นหน่วยที่มีรูปทรงแตกต่างกันไปตามลักษณะพันธุ์ ทรงพุ่มจะสังเกตกลุ่มใบเป็นกลุ่มๆ เรียงลำดับเป็นชั้นๆ อย่างชัดเจนซึ่งแต่ละชั้นหรือแต่ละกลุ่มใบจะเรียกว่าฉัตร (Whorl) ใบยางเป็นประเภทใบประกอบ (Compound Leaf) ซึ่งประกอบด้วยใบย่อย 3 ใบ ตรึงอยู่บนก้านใบ ลักษณะและขนาดของใบจะแตกต่างกันไปตามพันธุ์ กิ่งก้านจะประกอบด้วยกิ่งขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นส่วนที่เจริญเติบโตเนื่องจากลำต้น 2-3 กิ่ง เป็นหลัก ส่วนกิ่งที่แตกออกจากกิ่งหลักเรียกว่ากิ่งรอง ขนาดและมุมของการแตกกิ่งหลักและกิ่งรองทำให้ลักษณะและรูปทรงของ ทรงพุ่มแตกต่างกันระหว่างพันธุ์ ซึ่งมีผลต่อความแข็งแรงและความต้านทานลม (กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่. 2548 : 11-14)

2.2.1 พันธุ์ยางที่แนะนำปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (2559) สถาบันวิจัยยางได้แนะนำพันธุ์ยางที่เหมาะสมแก่เกษตรกร โดยแบ่งพันธุ์ยางแนะนำเป็น 3 กลุ่ม คือ พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางสูง พันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง และพันธุ์ยางที่ให้ผลผลิตเนื้อไม้สูง เพื่อให้เกษตรกรเลือกพันธุ์ได้ตามวัตถุประสงค์ของการปลูก

กลุ่ม 1: พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางสูง

ตารางที่ 2.2 แสดงลักษณะพันธุ์ สถาบันวิจัยยาง 251 (RRIT 251)

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	ต้นกล้าจากแปลงเอกชนในจังหวัดสงขลา
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ ขอบใบเป็นคลื่น ใบมีสีเขียว ฉัตรใบมีขนาดใหญ่เป็นรูปกรวย ในช่วงยางอ่อนลำต้นคด แตกกิ่งมากทั้งกิ่งขนาดกลางและขนาดใหญ่ การแตกกิ่งไม่สมดุล ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปกลม เริ่มผลัดใบค่อนข้างช้า
ลักษณะทางการเกษตร	ระยะก่อนและระหว่างกรีตเจริญเติบโตปานกลาง ขนาดลำต้นทั้งแปลงมีความสม่ำเสมอ ทำให้มีจำนวนต้นเปิดกรีตได้มาก เปลือกเดิมและเปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง ผลผลิตเนื้อยาง 10 ปีกรีตเฉลี่ย 457 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 57 มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย ต้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปทอรา โรคราแป้ง โรคใบจุดนูน และโรคราสีชมพูระดับปานกลาง ต้านทานโรคเส้นด้ายระดับดี และต้านทานลมระดับปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	ต้นกล้าจากแปลงเอกชนในจังหวัดสงขลา
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้ออย่างสูงมาก มีจำนวนต้นเปิดกรีดได้มาก ด้านทานโรคเส้นดำในระดับดี มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด/ข้อควรระวัง	ในระยะยางอ่อน ต้นยางที่ปลูกในพื้นที่ฝนตกชุก ทั้งในแปลงกิ่งตาและแปลงปลูกจะอ่อนแอต่อโรคใบจุดนูนมาก
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น พื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง และพื้นที่ลมแรง เนื่องจากทรงพุ่มมีขนาดใหญ่ แตกกิ่งไม่สมดุล

ตารางที่ 2.3 แสดงลักษณะพันธุ์ สถาบันวิจัยยาง 226

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	PB 5/51 X RRIM 600
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย มีขนาดเล็ก ลักษณะลำต้นตรง กิ่งมีขนาดปานกลางและแตกกิ่งเล็กจำนวนมาก ทรงพุ่มมีขนาดปานกลาง เป็นรูปพัด เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	ระยะก่อนและระหว่างกรีดเจริญเติบโตปานกลาง ความสม่ำเสมอของขนาด ลำต้นทั้งแปลงปานกลาง เปลือกเดิมบาง เปลือกงอกใหม่หนาปานกลาง ผลผลิตเนื้ออย่าง 8 ปีกรีดเฉลี่ย 346 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 37 มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำระดับดี ด้านทานโรคใบจุดนูนและโรคราสีชมพู ระดับปานกลางค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคราแป้งและด้านทานลมระดับปานกลาง
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้ออย่างสูง ด้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำระดับดี มีจำนวนต้นเปลือกแห้งน้อย
ข้อจำกัด/ข้อควรระวัง	ค่อนข้างอ่อนแอต่อโรคราแป้ง
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป และสามารถปลูกได้ในพื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น พื้นที่ที่มีระดับน้ำใต้ดินสูง

กลุ่ม 2: พันธุ์ยางผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง

ตารางที่ 2.4 แสดงลักษณะพันธุ์ PB 235

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	PB5/51 X PB S/78
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมกลางใบ สีเขียว ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ระยะยางอ่อน แตกกิ่งเร็ว พุ่มใบค่อนข้างทึบ ลักษณะลำต้นตรงดี กิ่งมีขนาดเล็กจำนวนมาก เมื่ออายุมากขึ้นกิ่งมาก เหลือกิ่งขนาดกลาง 4 ถึง 5 กิ่งในระดับสูง ทำให้พุ่มใบบาง ทรงพุ่มมีขนาดใหญ่เป็นรูปกลม เริ่มผลัดใบช้าและทยอยผลัดใบ
ลักษณะทางการเกษตร	ในระยะก่อนเปิดกรีดการเจริญเติบโตดีในทุกพื้นที่ และระหว่างกรีด การเจริญเติบโตปานกลาง เปลือกเดิมหนาปานกลาง เนื้ออย่าง 10 ปีกรีดเฉลี่ย 330 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี สูงกว่าพันธุ์ RRIM 600 ร้อยละ 37 ในช่วงอายุ 15 ปี และ 20 ปี ให้ผลผลิตเนื้อไม้ส่วนลำต้น 0.30 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น และ 0.41 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 6.75 22.34 และ 28.09 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ตามลำดับ มีจำนวนต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	PB5/51 X PB S/78
ลักษณะดีเด่น	ให้ผลผลิตน้ำยางและเนื้อไม้สูง การเจริญเติบโตดีมากในทุกพื้นที่และต้านทานต่อโรครา สีชมพูระดับดี
ข้อจำกัด/ข้อควรระวัง	อ่อนแอมากต่อโรคราแป้งและโรคใบจุดนูน ไม่แนะนำการกรีดที่มีวันกรีดติดต่อกัน เพราะจะทำให้ผลผลิตลดลงและต้นยางแสดงอาการเปลือกแห้งได้ง่าย
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป ยกเว้นในพื้นที่ลาดชัน พื้นที่ที่มีหน้าดินตื้น และพื้นที่ ที่มีระดับ น้ำใต้ดินสูง

กลุ่ม 3: พันธุ์ยางผลผลิตเนื้อไม้สูง

ตารางที่ 2.5 แสดงลักษณะพันธุ์ ฉะเชิงเทรา 50

แม่พันธุ์ - พ่อพันธุ์	RRIC 110 ill.
ลักษณะประจำพันธุ์	ใบมีรูปร่างป้อมปลายใบ สีเขียวเข้ม ฉัตรใบลักษณะเป็นรูปกรวย ในช่วงยางอ่อนแตกกิ่งขนาดกลางและเล็กจำนวนมาก การแตกกิ่งอยู่ในระดับสูง ลักษณะการแตกกิ่งสมดุลง รูปทรงลำต้นตรง มีลักษณะกลม ทรงพุ่มขนาดค่อนข้างใหญ่ เริ่มผลัดใบเร็ว
ลักษณะทางการเกษตร	การเจริญเติบโตดีมาก ในช่วงอายุ 6 ปี มีปริมาตรไม้ในส่วนท่อนสูง 0.11 ลูกบาศก์เมตรต่อต้น คิดเป็น 7.76 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ ต้านทานโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคราแป้งระดับปานกลาง ต้านทานโรคใบจุดนูนระดับดี
ลักษณะดีเด่น	ผลผลิตเนื้อไม้สูง ต้านทานโรคใบจุดนูนระดับดี
ข้อจำกัด/ข้อควรระวัง	-
พื้นที่แนะนำ	ปลูกได้ในพื้นที่ทั่วไป

2.2.2 การแบ่งเขตพื้นที่ปลูกยางเพื่อใช้เป็นข้อพิจารณาเบื้องต้น

การแบ่งเขตพื้นที่ปลูกยางได้แบ่งเป็นพื้นที่ปลูกยางเดิม 6 เขต โดยในภาคใต้ 4 เขต ภาคตะวันออก 2 เขต และพื้นที่ปลูกยางใหม่ 2 เขต คือเขตส่งเสริมภาคเหนือ และเขตส่งเสริมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้

1) พื้นที่ปลูกยางเดิม

1.1) ภาคใต้

เขตฝั่งตะวันตก ได้แก่ จังหวัดระนอง ภูเก็ต พังงา ส่วนใหญ่ของจังหวัดกระบี่ ตอนเหนือของจังหวัดตรัง และทางตอนใต้ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 2,000-5,000 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 161-227 วันต่อปี อาจมีลมแรงที่ก่อให้เกิดความเสียหายในบางพื้นที่ ดังนั้นควรเลือกพันธุ์ยางที่ต้านทานต่อโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคเส้นดำ และโรคใบจุดนูน พันธุ์ยางที่แนะนำ ได้แก่ กลุ่ม 1 พันธุ์สถาบันวิจัยยาง 251 สถาบันวิจัยยาง 226 BPM 24 กลุ่ม 2 พันธุ์ PB235 PB260 RRIC110 กลุ่ม 3 พันธุ์ ฉะเชิงเทรา 50 BPM1

เขตตอนกลาง ได้แก่ จังหวัดชุมพร นครศรีธรรมราช พัทลุง ด้านตะวันออกและส่วนกลางของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านตะวันออกของจังหวัดกระบี่ จังหวัดตรัง(ยกเว้นทางตอนเหนือ)

และจังหวัดสงขลา (ยกเว้นบริเวณชายแดนที่ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย) พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,800-2,600 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 183-195 สามารถปลูกได้ทุกพันธุ์ที่แนะนำ

เขตตอนใต้ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส (ยกเว้นบริเวณที่อยู่ติดเขตชายแดนของประเทศมาเลเซีย) พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝน 2,000-3,000 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 159-174 วันต่อปี ในบางปีที่มีปริมาณฝนมากอาจมีปัญหาการระบาดของโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคเส้นดำ และโรคจุดนูน และบางพื้นที่ในจังหวัดยะลาและนราธิวาสอาจมีปัญหาเนื่องจากสภาพลมแรง พันธุ์ยางที่แนะนำ ได้แก่ กลุ่ม 1 พันธุ์สถาบันวิจัยยาง251 สถาบันวิจัยยาง226 BPM24 กลุ่ม 2 พันธุ์ PB235 PB260 กลุ่ม 3 พันธุ์ ฉะเชิงเทรา50 BPM1 ยกเว้นบางพื้นที่ในจังหวัดยะลา และนราธิวาส ที่มีลมแรงไม่ควรปลูกยางพันธุ์สถาบันวิจัยยาง251

เขตชายแดน ได้แก่ จังหวัดสตูล บางส่วนของจังหวัดสงขลา ยะลานราธิวาส ที่มีบริเวณชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย พื้นที่ในเขตนี้มีปริมาณน้ำฝนระหว่าง 2,500-3,000 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 165-200 วันต่อปี มีการระบาดของโรคราสีชมพู โรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำ พันธุ์ยางที่แนะนำ ได้แก่ กลุ่ม 1 พันธุ์สถาบันวิจัยยาง251 BPM24 RRIC110 กลุ่ม 2 พันธุ์ PB260 ยกเว้นพื้นที่ปลูกจังหวัดยะลา และนราธิวาส ที่มีลมแรงไม่ควรปลูกยางพันธุ์ สถาบันวิจัยยาง251 และ RRIC110

1.2) ภาคตะวันออก

เขตตอนกลางของภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดระยอง ชลบุรี และฉะเชิงเทรา ซึ่งมีปริมาณฝนระหว่าง 1,200-1,500 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 119-128 วันต่อปีสามารถปลูกได้ทุกพันธุ์ที่แนะนำ

เขตชายแดนภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี และตราด มีปริมาณฝนระหว่าง 2,500-3,500 มิลลิเมตรต่อปี จำนวนวันฝนตก 170-193 วันต่อปี ในเขตนี้มีโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา และโรคเส้นดำระบาดรุนแรง พันธุ์ยางที่แนะนำ ได้แก่ กลุ่ม 1 พันธุ์สถาบันวิจัยยาง251 สถาบันวิจัยยาง226 BPM24 กลุ่ม 2 พันธุ์ PB235 PB260 RRIC110 กลุ่ม 3 พันธุ์ ฉะเชิงเทรา50 BPM1

2) พื้นที่ปลูกยางใหม่

การขยายพื้นที่ปลูกยางใหม่ในเขตส่งเสริมภาคเหนือ 17 จังหวัด ได้แก่ จังหวัด เชียงราย เชียงใหม่ พะเยา น่าน ลำปาง แพร่ ลำพูน พิชณุโลก แม่ฮ่องสอน กำแพงเพชร ตาก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร นครสวรรค์ อุทัยธานี และจังหวัดเพชรบูรณ์ และเขตส่งเสริมในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งพื้นที่ปลูกยางตามปริมาณน้ำฝนดังนี้

พื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,600 มิลลิเมตรต่อปี พื้นที่ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,600-2,400 มิลลิเมตรต่อปีจำนวนวันฝนตก 118-149 วัน ในพื้นที่ดังกล่าว บางปีที่มีปริมาณฝนมากอาจมีปัญหาการระบาดของโรคใบร่วงที่เกิดจากเชื้อไฟทอปโทรา โรคเส้นดำ โรคราสีชมพู และโรคใบจุดนูน แต่การระบาดมีความ รุนแรงน้อยกว่าในพื้นที่ภาคใต้เนื่องจากการกระจายตัวของฝนอยู่ในช่วงที่แคบกว่าในระหว่างเดือนพฤษภาคม / มิถุนายนถึงเดือนกันยายน จึงทำให้ลดการระบาดของโรคใบร่วงจากเชื้อไฟทอปโทรา

พื้นที่ที่มีปริมาณฝนต่ำกว่า 1,600 มิลลิเมตรต่อปี พื้นที่ส่วนใหญ่มีค่าเฉลี่ยปริมาณน้ำฝนระหว่าง 1,056-1,599 มิลลิเมตรต่อปีจำนวนวันฝนตก 102-145 วัน การมีปริมาณน้ำฝนในระดับต่ำ มีผลกระทบต่อ การปลูกสร้างสวนยางในช่วงปีแรกทำให้อัตราการรอดตายต่ำ ต้นยางเกิด

ผลใหม่เนื่องจากแสงแดด การเจริญเติบโตช้า ให้ผลผลิตน้อยและอาจมีการระบาดของโรคราแป้งและโรคใบจุดนูน ดังนั้นควรเลือกปลูกในช่วงที่เหมาะสมและดูแลรักษาอย่างดี สามารถปลูกได้ทุกพันธุ์ที่แนะนำ ยกเว้นในพื้นที่ที่มีการระบาดของโรคราแป้งรุนแรงไม่ควรปลูกอย่างพันธุ์สถาบันวิจัยยาง226 และพันธุ์PB235และในพื้นที่ที่สภาพดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ดินลูกรัง หรือมีชั้นดินดานไม่ควรปลูกอย่างพันธุ์สถาบันวิจัยยาง251 BPM24 และพันธุ์ BPM1

2.2.3 สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพารา

สภาพแวดล้อมต่างๆเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงต่อการเจริญเติบโตของต้นยาง การพิจารณาเพื่อปลูกสร้างสวนยางจึงต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องและเหมาะสม ดังนี้

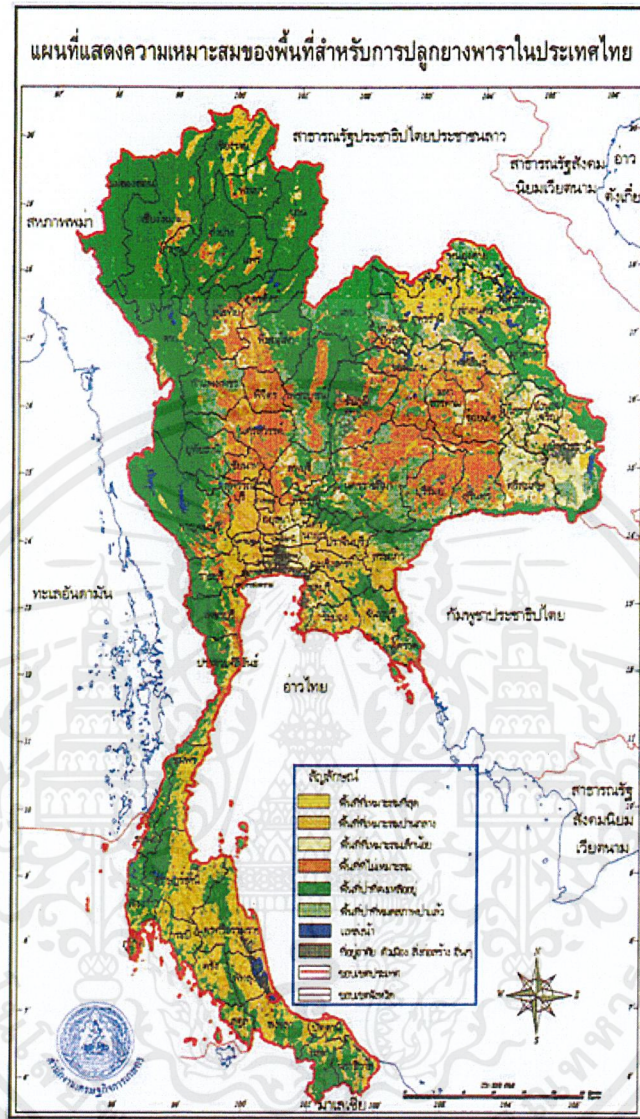
1) สภาพพื้นที่ และภูมิอากาศ

พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราควรสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 200 เมตร ซึ่งยางพาราจะเจริญเติบโตเป็นปกติ คือ สามารถกรีดยางได้เมื่ออายุประมาณ 6 ปี เมื่อความสูงเพิ่มขึ้นทุกๆ 100 เมตรจะทำให้ต้นยางเจริญเติบโตช้ากว่าปกติ 6 เดือน แต่ในปัจจุบันพบว่าสามารถปลูกยางได้จนถึงระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 600 เมตร และควรเป็นพื้นที่ราบหรือมีความลาดเทเล็กน้อยไม่ควรเกิน 35 องศา การปลูกยางในพื้นที่ที่มีความลาดเทสูงชันจะเกิดการชะล้างผิวหน้าดินสูงจนอาจเกิดแผ่นดินถล่มได้ง่ายหากมีปริมาณฝนตกหนักมากติดต่อกันหลายวัน อุณหภูมิที่เหมาะสมสำหรับการปลูกยางพาราเฉลี่ยตลอดปี 28 องศาเซลเซียสและไม่ควรปลูกยางในแหล่งที่มีอุณหภูมิต่ำกว่า 15 องศาเซลเซียส เพราะจะทำให้ต้นยางชะงักการเจริญเติบโตดังนั้นการปลูกยางบนที่สูงจึงมีผลต่อการเจริญเติบโตของต้นยางทั้งนี้เนื่องจากที่ระดับความสูงเพิ่มขึ้นทุกๆ 100 เมตรจะทำให้อุณหภูมิลดลง 0.5 องศาเซลเซียสยางพาราเจริญเติบโตได้ดีในแหล่งที่มีฝนตกสม่ำเสมอตลอดปีและมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,000 มิลลิเมตรต่อปี แหล่งปลูกยางพาราของประเทศไทยทั้งภาคใต้และภาคตะวันออก ส่วนใหญ่มีปริมาณน้ำฝนมากกว่า 1,400 มิลลิเมตรต่อปี อย่างไรก็ตามในพื้นที่ที่มีปริมาณน้ำฝนต่ำกว่านี้คือมีปริมาณน้ำฝน 1,200 - 1,400 มิลลิเมตรต่อปี เช่น ในพื้นที่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคเหนือก็สามารถปลูกยางพาราได้แต่ทั้งนี้ต้องมีจำนวนวันฝนตก 120- 150 วันต่อปี

2) ลักษณะดิน

ดินที่เหมาะสมต่อการปลูกยางพาราควรมีคุณสมบัติทางกายภาพและทางเคมีเหมาะสม ซึ่งคุณสมบัติทางกายภาพ ได้แก่ ความลึกของหน้าดิน ปกติดินยางจะต้องการดินที่มีหน้าดินลึกไม่น้อยกว่า 1 เมตร โดยไม่มีชั้นของหินแข็งหรือดินดานขัดขวางการเจริญเติบโตของรากมีการระบายน้ำดี ไม่มีน้ำขัง และระดับน้ำใต้ดินลึกกว่า 1 เมตร ลักษณะโครงสร้างของดินควรเป็นดินที่มีลักษณะเป็นก้อนเหลี่ยมมุมมน มีความร่วนเหนียวพอเหมาะ อุ่มน้ำได้ดี เนื้อดินควรเป็นดินเหนียว ร่วนเหนียว ร่วน หรือร่วนปนทราย กล่าวคือ ควรมีอนุภาคดินเหนียวอย่างน้อยประมาณ35% เพื่อให้ดินสามารถเก็บความชื้นและดูดซับธาตุอาหารได้ดีและมีอนุภาคดินทรายประมาณ 30%เพื่อให้ดินมีการระบายอากาศดี ดินที่มีเนื้อดินเหมาะสมต่อการปลูกยาง ได้แก่ ชุดดินอ่าวลึกมีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ชุดดินภูเก็ตเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย ชุดดินคองหงส์เป็นดินร่วนปนทราย เป็นต้น ส่วนดินที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกยางจะมีเนื้อดินเป็นดินทรายซึ่งมีอนุภาคของดินทรายประมาณ80% ดินเช่นนี้จะดูยึดน้ำและธาตุอาหารได้น้อยทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำและขาดความชื้นในฤดูแล้ง ส่วนคุณสมบัติทางเคมี ควรเป็นดินที่มีธาตุอาหารหลัก และธาตุอาหารรองอย่างเพียงพอแต่ไม่มากเกินไปจนอาจทำให้

เกิดอันตรายกับพืช ความเป็นกรดเป็นด่างประมาณ 4.5-5.5 และไม่เป็นดินเกลือ (กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่. 2548:22-25)

ภาพที่ 2.1 แสดงพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกยางพาราในประเทศไทย
ที่มา : กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่ (2548)

2.2.4 พื้นที่ปลูกและผลผลิตยางพารา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากรายงานของศูนย์สารสนเทศการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ได้ทำการสำรวจจัดทำสถิติและประเมินผลผลิตยางพารา ปีการผลิต 2559 พบว่าพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีเนื้อที่ปลูกประมาณ 3,719,111 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 18.96 ของพื้นที่ทั้งหมด มีผลผลิต 686,531 ตัน/ปี และมีผลผลิตต่อเนื้อที่กรีดยางเฉลี่ย 185 กิโลกรัม/ไร่ โดยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพารามากที่สุด คือ จังหวัดบึงกาฬ มีพื้นที่ 624,933 ไร่ รองลงมาคือจังหวัดเลย มีพื้นที่ 464,341 ไร่ และจังหวัดที่มีพื้นที่ปลูกยางพاران้อยที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือจังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ 6,319 ไร่ ดังรูปภาพที่ 2.2 (สมาคมยางพาราไทย. 2559)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัด	เนื้อที่กรีดได้ (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตต่อเนื้อที่กรีด (กก.)		
	2557	2558	2559	2557	2558	2559	2557	2558	2559
รวมทั้งประเทศ	18,223,833	18,846,009	19,613,559	4,566,260	4,466,063	4,451,848	251	237	227
ภาคเหนือ	564,166	652,394	789,762	98,541	101,757	113,012	175	156	143
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2,914,379	3,240,734	3,719,111	629,631	649,585	686,531	216	200	185
ภาคกลาง	2,077,495	2,167,576	2,255,520	514,979	506,324	507,474	248	234	225
ภาคใต้	12,667,793	12,785,305	12,849,166	3,323,109	3,208,397	3,144,831	262	251	245
เลย	309,988	381,702	464,341	62,012	67,180	73,830	200	176	159
หนองบัวลำภู	44,637	52,343	69,865	9,444	9,893	11,388	212	189	163
อุดรธานี	303,453	335,129	385,104	61,483	64,010	68,549	203	191	178
หนองคาย	161,600	232,279	251,817	38,249	44,830	46,586	237	193	185
บึงกาฬ	561,193	559,832	624,933	141,935	140,518	145,609	253	251	233
สกลนคร	183,912	194,731	227,332	36,048	34,857	37,055	196	179	163
นครพนม	171,266	187,882	216,810	35,400	34,946	36,858	207	186	170
มุกดาหาร	134,128	146,936	166,244	28,709	29,828	31,420	214	203	189
ยโสธร	52,970	58,853	68,586	10,852	11,300	12,140	205	192	177
อำนาจเจริญ	30,641	37,388	44,952	6,186	6,356	6,833	202	170	152
อุบลราชธานี	292,851	323,595	360,355	62,909	65,366	68,107	215	202	189
ศรีสะเกษ	181,362	193,351	226,034	37,045	37,703	40,234	204	195	178
สุรินทร์	81,925	93,687	113,047	16,146	17,238	18,766	197	184	166
บุรีรัมย์	152,873	163,482	170,733	32,204	32,860	32,781	211	201	192
มหาสารคาม	3,213	3,887	6,310	631	696	896	196	179	142
ร้อยเอ็ด	37,752	44,234	57,030	7,661	8,139	9,182	203	184	161
กาฬสินธุ์	91,111	97,045	106,808	19,041	19,409	19,973	209	200	187
ขอนแก่น	50,686	54,446	61,678	10,359	10,671	11,287	204	196	183
ชัยภูมิ	42,329	50,900	58,533	8,389	8,704	9,131	198	171	156
นครราชสีมา	26,489	29,032	38,599	4,928	5,081	5,906	186	175	153

ภาพที่ 2.2 แสดงพื้นที่ปลูกและผลผลิตยางพารา
ที่มา : สมาคมยางพาราไทย (2559)

2.3 แนวความคิดเกี่ยวกับความต้องการ

มีผู้ให้ความหมายของความต้องการไว้หลายท่านดังนี้

Maslow (อ้างถึงใน เทพพนม เมืองแมน. 2529) ได้ศึกษาความต้องการของมนุษย์โดยมีความคิดว่า ความต้องการของมนุษย์มีเป็นขั้นตอน ถ้าความต้องการอันหนึ่งได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้วความต้องการถัดไปที่อยู่สูงกว่าก็จะเกิดขึ้น ความต้องการแบ่งออกเป็น 5 ระดับคือ

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological needs) คือการทำให้เกิดความพึงพอใจให้แก่ร่างกาย ในเมื่อเกิดความหิว ความกระหาย ความง่วง และความต้องการทางเพศ ความต้องการทางร่างกายเป็นพื้นฐานที่มาก่อนความต้องการสิ่งอื่นทั้งหมด

2) ความต้องการทางด้านความปลอดภัย (Safety or Security needs) มีความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจแล้ว ความต้องการทางด้านความปลอดภัยก็จะเกิดขึ้นตามมา มปลอดภัยทางร่างกาย กล่าวคือ ความต้องการการอยู่อย่างความต้องการด้านความปลอดภัยจากการถูกทำร้ายหรือการขโมยทรัพย์สิน และความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจคือความมั่นคงในการทำงาน

3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Love Belonging needs) คือความต้องการของคนเราที่จะมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ได้รับการยอมรับและมีความสำคัญต่อกลุ่ม ความต้องการดังกล่าวเป็นความต้องการทางด้านความรัก ความเป็นเจ้าของ คนเราจะแสวงหา

เพื่อน ปรารถนาที่จะมีเพื่อนพ้อง ความต้องการทางด้านความรักนี้เป็นความต้องการที่จะเป็นผู้ยื่นให้ความรักและได้รับความรักจากคนอื่นด้วย

4) ความต้องการมีชื่อเสียงมีฐานะเด่นทางสังคม (Esteem needs) เป็นความต้องการที่จะเป็นบุคคลที่มีความมั่นใจในตนเอง ฐานะภาพ และมีบุคคลอื่นยอมรับนับถือ

5) ความต้องการสมปรารถนาในชีวิตของตน (Self Actualization) คือความต้องการในทุกสิ่งที่คุณปรารถนา ที่พึงมีพึงได้เป็นความต้องการทางด้านปรัชญาและจิตวิทยา เช่นความต้องการความสำเร็จ มีความสมบูรณ์แข็งแรง เฉลียวฉลาดต้องการมีความรู้ความเข้าใจในชีวิต และอยากสมปรารถนาในความรู้สึกนึกคิด

เตโซ สวานานนท์ (2521) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการว่า หมายถึงการขาดหรือเสีย คุณภาพทางร่างกาย หรือจิตใจของมนุษย์ และมนุษย์พยายามที่จะทำตนให้อยู่ในสภาพสมดุล เช่น ไม่ให้หิว ไม่ให้เสียเกียรติ ให้ตนมีหน้ามีตาเสมอเหมือนฝูง

ศรันย์ ดำริสุข (2530) กล่าวว่า Needs คือความต้องการที่จำเป็น สภาวะที่เป็นเครื่องหมายแห่ง การขาดแคลนหรือต้องการบางสิ่งบางอย่างที่จำเป็น หรือต้องการที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประยูร อุดมเสียง (2541) ได้อธิบายความหมายของความต้องการหรือความจำเป็น(needs) ว่าในวง การของนักส่งเสริม ความจำเป็นแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือความจำเป็นพื้นฐาน หรือความจำเป็นทางสรีรวิทยา และความจำเป็นทางการศึกษา หรือความจำเป็นทางส่งเสริม กิจกรรมการส่งเสริมจะเริ่มจากความสนใจของ บุคคลเป้าหมายเสมอแม้ว่าวัตถุประสงค์นั้นปลายจะเป็นไปเพื่อสนองต่อความจำเป็นของสถาบันหรือสังคมก็ตาม ดังนั้นนักส่งเสริมจะต้องใช้ศิลปะในการกระตุ้นบุคคลหรือกลุ่มเป้าหมายให้รู้จักสำรวจตรวจสอบตัวเอง กระตุ้นให้เขาเกิดความสนใจและตระหนักถึงความจำเป็นของเขา

ชวาลวุฒฑ ไชยอนุวัติ (2532) กล่าวว่าความต้องการของเกษตรกร แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการที่เกษตรกรรู้สึกว่ามีความต้องการ ได้แก่ อยากให้ผลผลิตมีราคาสูง อยากให้ทางราชการช่วย พันสารฆ่าแมลงทางเครื่องบิน และอยากให้ช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ปุ๋ยเคมี และ ความ ต้องการที่เกษตรกรไม่รู้สึกตนเองว่าต้องการ แต่เกิดจากการวิเคราะห์ของนักวิชาการและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมที่รู้ว่า เกษตรกรมีจุดอ่อนต้องแก้ปัญหาโดยด่วน ได้แก่ เกษตรกรต้องการให้ผลผลิตมีราคาสูงเพื่อให้ได้เงินมาก ๆ แต่เจ้าหน้าที่วิเคราะห์แล้วเห็นว่าเกษตรกรผลิตได้ปริมาณน้อย แม้จะได้ราคาสูงทำให้เกษตรกรได้เงินไม่มากนัก เพราะเกษตรกรยังขาดแคลนปัจจัยการผลิต เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยเคมีต่าง ๆ รวมทั้งเทคโนโลยีในการปลูกด้วย เจ้าหน้าที่จึงต้องพยายามแก้ปัญหาในเรื่องการเพิ่มผลผลิต โดยหาปัจจัยการผลิตที่จำเป็นและเร่งด่วนก่อน

ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546) ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง สิ่งที่เราจะต้องมีเป็นความต้องการของมนุษย์ เช่น ความต้องการปัจจัยสี่ สำหรับเกษตรกรมีความต้องการแยกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ ความต้องการที่เกษตรกร มีความรู้สึกต้องการ เช่น ความต้องการอยากให้ผลผลิตมีราคาสูง อยากได้รับการช่วยเหลือเรื่องปัจจัยการผลิต เป็นต้น และความต้องการที่เกษตรกรไม่รู้สึกว่าตนเองมีความต้องการ แต่เกิดจากการวิเคราะห์ของเจ้าหน้าที่ โดยเราสามารถแบ่งความต้องการออกเป็น 5 ระดับคือ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความต้องการทางด้านความปลอดภัย ความต้องการทางด้านสังคม ความต้องการทางด้านความมีชื่อเสียง และความต้องการทางด้าน ความสมปรารถนาในชีวิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

2.4.1 ความหมาย

การส่งเสริมการเกษตรมีความหมายที่กว้างขวางและหลากหลาย แต่อย่างไรก็ตาม มีนักวิชาการส่งเสริมการเกษตรหลายท่านได้ให้คำจำกัดความของคำว่า ส่งเสริมการเกษตร ไว้ดังนี้

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) ให้ความหมายการส่งเสริมการเกษตรว่า หมายถึง การนำความรู้วิธีการและเทคนิคใหม่ๆ ทางการเกษตรไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะเกษตรกรและติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จขนาดเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่างๆ ทางการเกษตรมาวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไข

วิจิตร อวระกุล (2535) ได้สรุปว่า การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งจะต้องประกอบด้วยกระบวนการที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องตลอดไปไม่มีที่สิ้นสุดและกิจกรรมแต่ละประเภทแต่ละระดับจะต้องจัดให้มีความสัมพันธ์ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน

ดิเรก ฤกษ์หรัย (2527) อธิบายการส่งเสริมการเกษตรว่า เป็นกระบวนการให้การศึกษาจากระบบ ซึ่งรวมไปถึงการบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและครอบครัว โดยให้บุคคลเป้าหมายเหล่านั้นเรียนรู้โดยการกระทำด้วยตนเองและช่วยเหลือตนเอง

Kelsey & Hearne (1963 อ้างถึงใน บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2536) กล่าวว่า งานส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้ศึกษานอกโรงเรียนซึ่งผู้ใหญ่และเยาวชนเรียนโดยการปฏิบัติ เป็นงานที่ประสานความร่วมมือกันระหว่างรัฐบาล สถาบันศึกษาทางเกษตร และประชาชน เพื่อให้การศึกษาและการบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน วัตถุประสงค์ที่สำคัญของงานส่งเสริมการเกษตรก็คือพัฒนาประชาชน

ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2545) การส่งเสริมการเกษตร เป็นกระบวนการให้ศึกษานอกระบบ ที่จัดให้สำหรับเกษตรกรหรือประชาชนในชนบท ในกระบวนการของการส่งเสริมการเกษตรจะเป็นการให้คำแนะนำและข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาด้วยตัวของเขาเอง วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมการเกษตร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเกษตรกรโดยเริ่มจากปัญหาของเกษตรกรเป็นสำคัญ งานส่งเสริมการเกษตรไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะเพื่อพัฒนาเกษตรกรในด้านการผลิตและเศรษฐกิจเท่านั้น หากแต่ยังจะต้องพัฒนาให้เกษตรกรมีความสามารถในการรับความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปใช้ในการผลิตที่เป็นรูปธรรม

2.4.2 กระบวนการส่งเสริมการเกษตร

บุญสม วราเอกศิริ (2529) กล่าวว่า การเข้าถึงเกษตรกรในการส่งเสริมการเกษตร เจ้าหน้าที่ส่งเสริมจะเป็นผู้ที่มีบทบาทมากที่สุด เปรียบเสมือนสะพานเชื่อมระหว่างเกษตรกรกับนักวิชาการเกษตร หรือแหล่งความรู้วิชาการต่างๆ โดยจะนำความรู้และวิทยาการใหม่ๆ จากแหล่งวิชาการหรือสถาบันศึกษาค้นคว้าวิจัยที่ดีกว่าและได้ผลมากกว่าเดิมมาดัดแปลงเป็นภาษาง่ายๆ เป็นขั้นเป็นตอนแล้วนำไปเผยแพร่ให้เกษตรกร ในขณะที่เดียวกันก็จะนำเอาปัญหาที่เกษตรกรประสบมาประมวลหาทางแก้ไข หากเกินความสามารถ เจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็จะนำปัญหาอุปสรรคนั้นๆ ไปให้แหล่งวิชาการ หรือสถาบันศึกษาค้นคว้าวิจัย ซึ่งมีนักวิชาการแต่ละสาขา ศึกษา ทดลอง ค้นคว้า วิจัยหาทางแก้ไขปัญหานั้นๆ เมื่อได้ผลแล้วก็จะนำมาดัดแปลงเป็นภาษาง่ายๆ ที่เกษตรกรเข้าใจได้ง่ายไปให้เกษตรกรอีกครั้งหนึ่ง กระบวนการเช่นนี้เราเรียกว่า การสื่อสาร 2 ทาง หรือการสื่อสารแบบยูกวลิตี (two way communication)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กระบวนการทางการส่งเสริมการเกษตรปัจจุบันมีการปรับเปลี่ยนไปจากเดิมบ้าง แต่ยังคงถือว่าเป็นแบบยุคคณวิถีอยู่ ทั้งนี้เนื่องจากปัจจุบันหน่วยงานการค้นคว้าวิจัยซึ่งเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรในท้องถิ่นมีมากขึ้น รวมทั้งการคมนาคมก็สะดวกขึ้น เกษตรกรอาจจะนำปัญหาไปปรึกษาโดยตรงกับหน่วยงานซึ่งเป็นแหล่งวิชาการทางการเกษตรในท้องถิ่นเลยก็ได้ อีกทั้งระบบการส่งเสริมการเกษตรได้มีการใช้เกษตรกรเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย และเป็นผู้ช่วยเหลืองานส่งเสริมการเกษตรในชุมชน ในบทบาทของกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชนประจำตำบล เพราะฉะนั้นเกษตรกร วิทยากร และกรรมการบริหารศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรชุมชนประจำตำบล อาจจะเป็นสื่อกลางแทนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรเลยก็ได้ หรืออาจจะเป็นสื่อกลางนำปัญหานั้นไปสู่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมอีกทีหนึ่งก็ได้เช่นกัน

2.4.3 องค์ประกอบของกระบวนการส่งเสริมการเกษตร

ดุชฎี ณ ลำปาง (2543) ระบุว่ากระบวนการของการส่งเสริมการเกษตร มีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการคือ

1) ความรู้และทักษะ ถึงแม้ว่าเกษตรกรจะมีความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบการทำฟาร์มของเกษตรกรเองแล้วก็ตาม การส่งเสริมการเกษตรยังสามารถนำความรู้และข้อมูลอื่นๆ ที่เกษตรกรยังขาดไปเพิ่มเติมให้ได้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการสร้างความชำนาญให้เกษตรกรเป็นกิจกรรมที่สำคัญเพราะฉะนั้นนักส่งเสริมจะต้องศึกษาว่าความรู้และทักษะใดที่เกษตรกรยังขาดแล้วจะต้องศึกษาถึงรูปแบบวิธีการถ่ายทอดที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถรับเอาความรู้และทักษะนั้นๆ ไปปฏิบัติได้

2) คำแนะนำและข้อมูลข่าวสาร การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้คำแนะนำด้านเทคนิคและข้อมูลข่าวสารต่างๆ เพื่อให้เกษตรกรใช้ในการตัดสินใจและนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งคำแนะนำทางด้านเทคนิคการผลิตนั้นได้มาจากการศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์เกษตร และนอกจากนั้นแล้วตัวเกษตรกรก็อาจเป็นแหล่งที่จะให้คำแนะนำข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกรรายอื่นๆ ด้วย

3) องค์กรเกษตรกร นักส่งเสริมควรให้ความช่วยเหลือแนะนำเกษตรกรในการจัดตั้งองค์กรที่จะสามารถเป็นศูนย์กลางในการติดต่อเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรกับเกษตรกรด้วยกัน ในอนาคตองค์กรเกษตรกรในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเผยแพร่ความรู้ข้อมูลข่าวสารได้

4) การกระตุ้นและสร้างความเชื่อมั่น ข้อจำกัดในการพัฒนาการเกษตรก็คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้รับความสนใจจากรัฐเท่าที่ควร ทำให้เขามีความรู้สึ่ว่าการที่จะเปลี่ยนแปลงชีวิตความเป็นอยู่ของตนเองให้ดีขึ้นมีความเป็นไปได้้น้อยมาก

2.4.4 หลักการส่งเสริมการเกษตร

วิจิตร อาวะกุล (2527) ระบุว่า งานส่งเสริมการเกษตรแม้จะเป็นงานราชการ แต่หากจะเปรียบก็คล้ายงานด้านธุรกิจที่ให้ความรู้แก่เกษตรกร มีพนักงานส่งเสริมเป็นพนักงานขาย ขายความคิด ขายความรู้ ขายวิธีการ ช่วยคนให้ช่วยตนเองได้ การขายของพนักงานส่งเสริมคือการสอนแนะนำ ให้แนวความคิด สินค้าของพนักงานส่งเสริมก็คือผลของการค้นคว้าทดลองเทคโนโลยีใหม่ๆ ลูกค้านักส่งเสริมคือเกษตรกรประชาชนในชนบท กำไรคือผลผลิตของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น พนักงานส่งเสริมจะต้องศึกษา ค้นคว้า ทดลอง และฝึกปฏิบัติเทคนิคและวิธีการสอนหลายๆอย่างไปทดลองใช้ เพราะไม่มีวิธีการส่งเสริมใดที่ดีที่สุดสำหรับพื้นที่แห่งหนึ่ง ณ ที่เวลาหนึ่งย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น หลักการสำคัญที่ควรจะได้พิจารณาก็คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1) ศึกษาว่าเกษตรกรต้องการอะไรที่จำเป็นจริงๆ เป็นอันดับแรก
- 2) พนักงานขายที่ดีต้องเป็นนักกระตุ้น เร่งเร้า
- 3) จงเป็นคนขายที่กระฉับกระเฉง กระตือรือร้นที่จะขายให้ได้
- 4) ศึกษาและค้นหาความจริง
- 5) เข้าใจถึงความต้องการของลูกค้า
- 6) ศึกษาและเข้าใจถึงฐานะทางเศรษฐกิจของเกษตรกร
- 7) เข้าใจตัวเกษตรกร ทักษะคติ ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ
- 8) สินค้าคือความรู้และการสอนที่ดี
- 9) ตรวจสอบขั้นตอนของการขาย ผู้ซื้อต้องมีความต้องการ ผู้ซื้อต้องมีกำลังที่จะซื้อ

และสินค้าจะต้องตอบสนองความต้องการของประชาชน

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) ได้สรุปหลักการในการปฏิบัติงานส่งเสริมการเกษตรไว้

ดังนี้

- 1) งานส่งเสริมการเกษตรต้องเริ่มจากจุดที่จะเข้าไปพัฒนาคือท้องถิ่นเริ่มจากสมาชิกของครอบครัวเกษตรกรในสถานะที่เป็นอยู่จริงๆ ในท้องถิ่น
- 2) งานส่งเสริมการเกษตรต้องตระหนักอยู่เสมอว่า เกษตรกรเป็นบุคคลเป้าหมายที่สำคัญมิใช่ผู้ด้อยปัญญาและความคิด ความสำเร็จของงานส่งเสริมการเกษตรขึ้นอยู่กับความรู้ปัญหาและที่มาของปัญหา และช่วยให้เขาแก้ไขปัญหาเองในทางที่ถูกต้อง
- 3) งานส่งเสริมการเกษตรเป็นงานที่มุ่งพัฒนาบุคคลเป้าหมาย เกษตรกรสามารถช่วยตนเองได้ มิใช่ไปทำให้เขาหรือนำสิ่งของที่มีใช้ตัวอย่างเพื่อการเรียนรู้ไปแจก
- 4) ความรู้ วิทยาการใหม่ๆ ที่จะนำไปเผยแพร่ต้องแน่ใจว่ามีประโยชน์และเหมาะสมแก่บุคคลเป้าหมาย และเข้ากับสถานการณ์ในท้องถิ่น
- 5) งานส่งเสริมการเกษตรจะต้องช่วยให้เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะใหม่ๆ ตามความต้องการของเกษตรกร
- 6) หน้าส่งเสริมการเกษตรในลักษณะการสร้างผู้นำหรือการรวมกลุ่มจะสะดวกขึ้น ถ้าอาศัยโครงสร้างหรือสายใยที่มีอยู่ในท้องถิ่น

2.4.5 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536) ระบุว่าวิธีการส่งเสริมการเกษตร หมายถึง วิธีการที่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมติดต่อกับบุคคลเป้าหมายโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอน ให้ความรู้ แจกข่าวสาร แนะนำ จูงใจให้ปฏิบัติ หรือรับฟังปัญหาข้อคิดเห็นต่างๆ ซึ่งแบ่งได้เป็น 3 วิธี ได้แก่

- 1) การส่งเสริมรายบุคคล เป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสารตัวต่อตัวระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับบุคคลเป้าหมาย เช่น การเยี่ยมที่บ้านหรือไร่ นา บุคคลเป้าหมายมาพบเจ้าหน้าที่ที่สำนักงาน การติดต่อทางจดหมาย หรือทางโทรศัพท์ เป็นต้น
- 2) การส่งเสริมแบบกลุ่ม เป็นการถ่ายทอดความรู้หรือการสื่อสาร การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเห็นระหว่างเจ้าหน้าที่ส่งเสริมกับกลุ่มบุคคลเป้าหมาย เช่น การสาธิตการประชุม การฝึกอบรม ทักษะศึกษา เป็นต้น
- 3) การส่งเสริมมวลชน เป็นวิธีที่เข้าถึงชนกลุ่มใหญ่โดยอาศัยสื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เอกสารเผยแพร่ วิทยุ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ การประกวด และการรณรงค์ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546) ได้ศึกษาเรื่องสภาพการผลิตและความต้องการการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร 2) สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) ความต้องการการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร 4) เปรียบเทียบความต้องการการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร ที่มีลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจ และสภาพการผลิตยางพาราที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษา ชื่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เปิดกรีตแล้ว ในจังหวัดอุดรธานี จำนวน 152 คน ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 47.37 ปี ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 5.06 คน มีพื้นที่ทำการเกษตรต่อครัวเรือนเฉลี่ย 46.26 ไร่ มีรายได้ต่อครัวเรือนเฉลี่ย 113,023.68 บาทต่อปี เป็นรายได้จากการขายผลผลิตการเกษตรเฉลี่ย 96,569.74 บาท โดยเป็นรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 74,630.92 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่มีรายได้จากยางพารา มากกว่าร้อยละ 75 ของรายได้รวม แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการทำสวนยางของเกษตรกรส่วนใหญ่คือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีหนี้สินและจำนวนหนี้สินของเกษตรกรที่มีหนี้สิน เฉลี่ย 55440.94 บาทต่อครัวเรือน ปลูกยางพารามาแล้ว 10-14 ปี ขนาดพื้นที่ปลูกยางเฉลี่ย 23.18 ไร่ต่อครัวเรือน เกษตรกรเกือบทั้งหมดปลูกยางพันธุ์RRIM600 และใช้ระยะปลูก 2.5x7 เมตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีการใส่ปุ๋ยเคมีทุกปี โดยใช้สูตรปุ๋ย 15-7-18 อัตรา 0.8 กิโลกรัมต่อต้นต่อปีใส่ 2 ครั้ง โดยวิธีการหว่านในช่วงเดือนเมษายน-มิถุนายน และสิงหาคม-ตุลาคม เกษตรกรส่วนใหญ่มีการป้องกันกำจัดแมลงและกำจัดวัชพืชทุกปี แต่ไม่มีการป้องกันกำจัดโรคยาง เนื่องจากไม่มีการระบาดถึงระดับที่จะเกิดความเสียหาย เกษตรกรส่วนใหญ่กรีตยางเองโดยใช้แรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.71 คนต่อครัวเรือน มีเพียงส่วนน้อยที่จ้างโดยแบ่งรายได้จากการขายผลผลิตยาง อัตราจ้างร้อยละ 50 ของรายได้จากการขายผลผลิตยาง ช่วงเวลากรีตยางคือ เวลา 24.00 น- 06.00 น. ใช้ระบบกรีตแบบกรีตครึ่งต้นสองวันวันหนึ่งวัน มีจำนวนวันกรีตเฉลี่ย 152 วัน ต่อปี มีการแปรรูปผลผลิตยางในรูปยางแผ่นดิบเกือบทุกราย ในปี 2545 ได้ผลผลิตยางแผ่นดิบเฉลี่ย 2.1 กิโลกรัมต่อไร่ต่อวันกรีต หรือประมาณ 277.6 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี มีค่าใช้จ่ายในการทำสวนยางต่อครัวเรือนเฉลี่ย 15,089.08 บาทต่อปี โดยส่วนใหญ่เป็นค่าปุ๋ยเคมี ปัญหาที่สำคัญในการผลิตยางของเกษตรกร ได้แก่ มีเงินทุนไม่เพียงพอ สวนยางมีวัชพืชมาก ไฟป่าไหม้สวนยาง และแรงงานกรีตยางยังขาดความชำนาญ ในด้านความต้องการของเกษตรกรต่อการบริการส่งเสริมการผลิตยางพารานั้น เกษตรกรมีความต้องการ ความต้องการความรู้ การคัดชั้นยาง การผลิตยางแผ่นดิบคุณภาพดี การเก็บรักษายาง การผสมปุ๋ยใช้เองกับสวนยาง และระบบการกรีตยางที่เหมาะสม โดยต้องการได้รับการส่งเสริมด้วยวิธีการไปเยี่ยมที่สวนยาง การใช้สื่อโทรทัศน์ การใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลเป็นศูนย์กลางการส่งเสริม การจัดฝึกอบรม การทัศนศึกษาดูงาน เกษตรกรต้องการได้รับการสนับสนุนและบริการเกี่ยวกับการให้ออกกำลังกาย เกษตรกรเป็นแหล่งรับซื้อยางในท้องถิ่น การประกันราคายาง การแทรกแซงราคายางในช่วงราคายางตกต่ำ การสนับสนุนโรงเรียนยางและโรงเรียนแก้กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยาง การจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น และพบว่า เกษตรกรที่มีอายุ ขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา สัดส่วนพื้นที่เปิดกรีตยาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ต่อพื้นที่ปลูกยาง ระยะเวลาเปิดกรีดยาง และสัดส่วนรายได้จากยางพาราและรายได้รวมแตกต่างกัน มีความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราแตกต่างกันในบางประเด็น

นิตยา รักศีล (2550) ศึกษาการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา เปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการผลิตยางพารากับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่าง 361 คน วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และค่า F-test และทดสอบความแตกต่างของตัวแปรโดยวิธี Scheffe' test ผลการวิจัย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 41-55 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา อาชีพหลักทำสวนยางพารา ประสบการณ์การปลูกยางพารา 21-35 ปี แรงงานในครัวเรือนน้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 คน พื้นที่ปลูกยางพาราทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 34 ไร่ รายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 150,000 บาท รายจ่ายในการปลูกยางพารา 5001- 15,000 บาท หนี้สินน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50,000 บาท พันธุ์ยางพาราที่ปลูก RRIM600 ระยะปลูกยางพารา 3x7 เมตร ใส่ปุ๋ยอัตราระหว่าง 41-80 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี การกรีดยางแบบกรีด 1 ส่วน 3 ของลำต้นสามวันเว้นวัน ปัญหาในการผลิตยางพาราส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับโรคและศัตรูยาง ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยาง พบว่า เกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=3.73$) ความต้องการวิธีการส่งเสริมและการถ่ายทอดความรู้ พบว่าเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.14$) ความต้องการการบริการและสนับสนุนด้านการผลิตและการตลาด พบว่าเกษตรกรมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.40$) เปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการผลิตยางพารากับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรที่มีลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจได้แก่ อายุประสบการณ์การปลูกยางพารา

นฎกานต์ หนูนวล (2551) ได้ศึกษาความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา พื้นที่อำเภอชะอวด จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า สภาพการปลูกยางพาราของเกษตรกรส่วนใหญ่มีการปลูกยางพาราอยู่ในช่วงเริ่มกรีดยาง 7-10 ปี มีพื้นที่ปลูกยางพารา 5-10 ไร่ มีระยะเวลาในการใส่ปุ๋ยยาง 1-2 ครั้งต่อปี ฉีดยากำจัดวัชพืช 1-2 ครั้งต่อปี ส่วนใหญ่ไม่มีการปลูกพืชแซมกับการปลูกยางพารา ไม่ทราบชื่อพันธุ์ยางที่ปลูก แหล่งพันธุ์ยางที่ปลูกได้จากการซื้อจากพ่อค้า ขายผลิตภัณฑ์จากยางพาราเป็นน้ำยางข้น โดยใช้ผลผลิตให้กับพ่อค้าในหมู่บ้านและได้รับความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพาราโดยการศึกษาด้วยตนเอง การวิเคราะห์ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราซึ่งประกอบด้วย 1) ด้านความรู้เกี่ยวกับการปลูกยางพารา ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความต้องการมากในเรื่องการขายผลผลิตจากยางพารา 2) ด้านการให้บริการ สนับสนุน ช่วยเหลือปัจจัยการผลิต การดูแลและการตลาด ส่วนใหญ่ต้องการมากในเรื่องการประกันราคาผลผลิต การให้สินเชื่อการลงทุน การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ยาง ปุ๋ย แหล่งให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยางพารา แหล่งปรึกษาปัญหาการทำสวนยางพารา การจัดให้มีตลาดกลางรับซื้อผลผลิต การรวมกลุ่มเพื่อการเกษตร แหล่งรับซื้อผลผลิต การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเกี่ยวกับยากำจัดวัชพืช อุปกรณ์กรีดยาง อุปกรณ์แปรรูปผลผลิต การฝึกอบรม แนะนำเกี่ยวกับการทำสวนยางและแหล่งซื้อปัจจัยการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกวิทย์ ศรีรัมย์ (2553) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในจังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการของเกษตรกร สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรและเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรที่มีลักษณะพื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการผลิตยางพาราที่แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราระดับมากในเรื่องการผสมปุ๋ยใช้เอง การเปิดกรีดยาง ระบบกรีดยางที่เหมาะสม การผลิตยางแผ่นคุณภาพดี การกรีดยางแผ่นรมควัน การคัดเกรดยาง และการเก็บรักษาผลผลิตยาง วิธีการส่งเสริมที่เกษตรกรต้องการในระดับมากได้แก่ การไปเยี่ยมให้คำแนะนำในพื้นที่ การใช้ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีฯเป็นศูนย์กลางการส่งเสริม การถ่ายทอดผ่านผู้นำทางการเกษตรในชุมชน การฝึกอบรม การจัดหน่วยเคลื่อนที่ออกให้คำแนะนำในพื้นที่ การจัดทำแปลงสาธิตในพื้นที่ วิทยุท้องถิ่น หอกระจายข่าวและเอกสารคำแนะนำ เกษตรกรต้องการการสนับสนุนระดับมากในเรื่อง แหล่งซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่เหมาะสม แหล่งรับซื้อผลผลิต การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต และสนับสนุนให้มีแหล่งบริการความรู้ในพื้นที่

บรรพต วิรุณราช (2557) ได้ศึกษาศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ข้อ คือ 1) เพื่อศึกษาความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยผู้นำ ปัจจัยองค์กรทางสังคม ปัจจัยการติดต่อกับสังคม และปัจจัยการจัดการดูแล กับศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อหาข้อสรุป เสนอรัฐบาลว่าควรส่งเสริมการปลูกยางตั้งแต่ปี 2556 ต่อไปหรือไม่ ประชากรเป็นเกษตรกรในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 19 จังหวัด ที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 22,646 รายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 236 ราย โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนการวัดศักยภาพแบ่งเป็น 2 กรณีคือ วัดจากปริมาณน้ำยาง และวัดจากปริมาณต้นยาง โดยมีปัจจัยกำหนดคือ ปัจจัยทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านองค์กรทางสังคม ปัจจัยการติดต่อกับสังคม ปัจจัยการจัดการดูแล ผลการวิจัยพบว่า 1) ความเป็นอิสระระหว่างปัจจัยทรัพยากรธรรมชาติ ปัจจัยทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยผู้นำ ปัจจัยองค์กรทางสังคม ปัจจัยการติดต่อกับสังคม และปัจจัยการจัดการดูแล กับศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ผลการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรที่พิจารณาจากปริมาณน้ำยางที่ผลิตได้ต่อไร่ ได้แก่สภาพพื้นที่ สภาพแหล่งน้ำประสพการณ์การอบรมเกี่ยวกับความรู้เรื่องปุ๋ยและวัชพืช และประเภทปุ๋ยที่ใช้ ในขณะที่ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรที่พิจารณาจากจำนวนต้นยางที่เหลือต่อไร่ ได้แก่ การเป็นและไม่เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ประสพการณ์การอบรมเกี่ยวกับการปลูก การบริหารจัดการ และความรู้เรื่องปุ๋ยและวัชพืช จากผลการวิจัย 2) รัฐบาลควรส่งเสริมการปลูกยางในปี 2556 ต่อไปเพราะผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการ สงเคราะห์ปลูกยางพาราแก่ผู้ซึ่งไม่มีสวนยางมาก่อนตาม พรบ.กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง ม.21 ทวิ ขยายเวลาการสงเคราะห์ปลูกยางพาราแก่ผู้ซึ่งไม่มีสวนยางมาก่อน (พ.ศ.2538-2547) ในด้านการเพิ่มผลผลิตยางพาราเพื่อการส่งออก เพราะส่วนใหญ่เกษตรกรมีศักยภาพสูงทั้งด้านปริมาณน้ำยางที่ผลิตได้ต่อไร่ (ร้อยละ 69.1) และจำนวนต้นยางที่เหลือต่อไร่ (ร้อยละ 88.6) พบว่าผลผลิตยางพาราเพิ่มขึ้นส่งผลให้รายได้เกษตรกรสวนยางเพิ่มขึ้นเกิดการสร้างงานในพื้นที่และก่อให้เกิดการใช้แรงงานในครอบครัวอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิภาพรรณ วันศรี และ ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2558) การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เกษตรกร จำนวน 273 ราย ในเดือนพฤศจิกายน - ธันวาคม พ.ศ.2556 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุดค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test ผลการศึกษา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริมความรู้ในระดับมากในประเด็นการปลูกพืชร่วมกับยางพาราเพื่อเสริมรายได้ การป้องกันและกำจัดโรคราสีชมพู การใช้สารเร่งน้ำยาง วิธีการต่อรองราคากับผู้รับซื้อผลผลิต การกรีดยางที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และการบำรุงรักษาหน้ายาง และเกษตรกรมีความต้องการการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับมากในประเด็น การได้รับเงินกู้ การให้บริการแก้ไขปัญหาโรคและแมลง การประกันราคาผลผลิต การจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น การจัดตั้งองค์กรเกษตรกรเป็นผู้รับซื้อขายในท้องถิ่น และมีแหล่งเรียนรู้ในพื้นที่ ผลการเปรียบเทียบความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนของเกษตรกร จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษาขนาดพื้นที่ปลูกยางพารา และประสบการณ์ปลูกยางพารา พบว่า เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตยางพาราแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$) ในบางประเด็น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

(Research Methodology)

การศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เปิดกรี๊ดแล้วในพื้นที่ ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ มีจำนวนทั้งสิ้น 240 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอพรเจริญ. 2559) แต่การศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลได้ทั้งหมด 192 ราย คิดเป็นร้อยละ 80 ของประชากรทั้งหมด เนื่องจากเกษตรกรบางส่วนได้เสียชีวิตและเลิกทำสวนยางพารา และอีกส่วนหนึ่งขึ้นทะเบียนผู้ปลูกยางพาราช้าซ้อน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 ของเกษตรกรที่ลงทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในตำบลวังชมภู

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อครอบคลุมวัตถุประสงค์ในการศึกษา ซึ่งมีลักษณะคำถามปลายปิด (Close End Question) ที่กำหนดคำตอบไว้ให้ตอบเลือกตอบ และคำถามปลายเปิด (Opened End Question) ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับสภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1) ด้านความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา 2) ด้านความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริม และ 3) ด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นคำถามแบบประเมินค่า มีลักษณะคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบบลิเคิร์ต (Likert Scale) 5 ระดับเกี่ยวกับความต้องการส่งเสริม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	=	5
ต้องการมาก	=	4
ต้องการปานกลาง	=	3
ต้องการน้อย	=	2
ต้องการน้อยที่สุด	=	1

ผู้วิจัยได้กำหนดการแปลผลค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเป็นอันตรภาคชั้นได้ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543)

$$\begin{aligned} \text{อันตรภาคชั้น} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากเกณฑ์ดังกล่าว สามารถแปลความหมายเพื่อบ่งบอกระดับความคิดเห็นได้ ดังนี้
 ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับน้อยที่สุด
 ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬอยู่ในระดับน้อย
 ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับปานกลาง
 ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับมาก
 ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ อยู่ในระดับมากที่สุด
 ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา

3.3 การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้แบบสอบถามมีคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบคุณภาพของแบบสอบถามใน 2 ด้าน คือความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยดำเนินการ ดังนี้

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหา โครงสร้างของแบบสอบถาม และปรับปรุงสำนวน ภาษาที่ใช้ให้ชัดเจน เข้าใจง่าย เหมาะสมและสมบูรณ์
2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในตำบลศรีชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ จำนวน 30 ราย และทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ในตอนที่ 3 ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.84 ทั้งนี้ค่าความเชื่อมั่นดังกล่าวต้องมีค่าไม่ต่ำกว่า 0.70 ดังนั้นแบบสอบถามดังกล่าวมีความน่าเชื่อถือสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้ (สุวิมล ตรีภานันท์. 2555)

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field work) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่จัดสร้างขึ้นและผ่านการทดสอบรวมถึงแก้ไขข้อบกพร่องเรียบร้อยแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรที่ลงทะเบียนเป็นเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ตามจำนวนและวิธีการที่ได้

กล่าวมาข้างต้นจนครบถ้วน จำนวน 192 ราย ในช่วงเวลาตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 – พฤษภาคม 2560

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ทำการลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ทำการประมวลผล แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis) เป็นการนำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากแบบสอบถาม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติอย่างง่าย ได้แก่ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) พร้อมนำข้อมูลมาแจกแจงรายละเอียดในรูปของตารางประกอบคำอธิบาย

2. การวิเคราะห์สถิติอนุมาน (Inferential statistics) เป็นการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรที่ปลูกยางพาราในตำบลวังชมพู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยใช้สถิติที (t-test) กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม และใช้สถิติเอฟ (F-test) หรือการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กับตัวแปรอิสระที่แบ่งกลุ่มออกตั้งแต่ 3 กลุ่ม ขึ้นไป กำหนดนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ ระดับ .05 หรือที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

บทที่ 4

ผลการศึกษา

(Results)

การศึกษาสภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ในพื้นที่ตำบลวังฆมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬโดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอ ดังนี้

- 4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร
- 4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 4.3 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร
- 4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา
- 4.5 เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา

4.1 ลักษณะพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.30 มีอายุ 41-50 ปี และ 51-60 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 31.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.40 เกษตรกรทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธร้อยละ 100.00 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 จำนวนแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 68.0 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.80 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเอง คิดเป็นร้อยละ 81.30 มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนด ร้อยละ 84.40 อาชีพหลัก คือ ทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 84.40 เกษตรกรผู้ปลูกยางที่ไม่มีอาชีพรอง คิดเป็นร้อยละ 40.60 ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 56.10 เกษตรกรรับข้อมูลข่าวสารจากญาติและเพื่อนบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.70 มีรายได้จากการทำสวนยางพาราในรอบปีที่ผ่านมา 50,000-100,00 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.60 มีรายจ่ายในการทำสวนยางพาราในรอบปีที่ผ่านมา 10,001-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 31.30 เกษตรกรมีเงินออมก่อนทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 59.40 และมีเงินออมหลังทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 84.4 (ตารางที่ 4.1)

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจสังคมของเกษตรกร N = 192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.1 เพศ		
ชาย	108	56.30
หญิง	84	43.80
1.2 อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	12	6.30
31 - 40 ปี	36	18.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N=192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
41 - 50 ปี	60	31.30
51 - 60 ปี	60	31.30
มากกว่า 61 ปี	24	12.50
1.3 ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	114	59.40
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	15.60
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	30	15.60
อนุปริญญาตรี/ปวส.	12	6.30
สูงกว่าปริญญาตรี	6	3.10
1.4 ศาสนา		
พุทธ	192	100.00
1.5 จำนวนสมาชิกในครอบครัว		
1-2 คน	12	6.30
3-4 คน	126	66.00
5-6 คน	42	22.00
มากกว่า 6 คนขึ้นไป	12	6.30
1.6 แรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตร		
น้อยกว่า 1 คน	36	18.80
2-3 คน	132	68.80
มากกว่า 4 คน	24	12.50
1.7 ขนาดพื้นที่การเกษตรทั้งหมด		
น้อยกว่า 10 ไร่	60	31.30
11-20 ไร่	84	43.80
21-30 ไร่	24	12.50
31-40 ไร่	18	9.40
มากกว่า 41 ไร่	4	3.10
1.8 สถานะที่ดิน		
เป็นเจ้าของที่	156	81.30
เช่า	12	6.30
เป็นเจ้าของที่และเช่า	24	12.50
1.9 เอกสารสิทธิ์		
โฉนด	162	84.40
นส.3	12	6.30
สปก.	12	6.30
ภทบ.	6	3.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

N = 192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1.10 อาชีพหลัก		
ทำสวนยางพารา	162	84.40
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	12	6.30
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6	3.10
ทำการเกษตรอื่นๆ	12	6.30
1.11 อาชีพรอง		
ไม่มี	78	40.60
มี	114	59.40
- ทำสวนยางพารา	30	15.60
- ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	6	3.10
- ลูกจ้าง	6	3.10
- ทำการเกษตรอื่นๆ	72	37.50
1.12 ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา		
น้อยกว่า 5 ปี	6	3.10
6-10 ปี	54	28.10
11-15 ปี	120	62.50
มากกว่า 15 ปี	12	6.30
*1.13 แหล่งเงินทุนในการทำสวนยางพารา		
ทุนส่วนตัว	138	71.90
กองทุนหมู่บ้าน	72	37.50
สหกรณ์การเกษตร	6	3.10
ธกส.	30	15.6
1.14 เคยผ่านการฝึกอบรมการปลูกยางพาราหรือไม่		
ไม่เคย	108	56.30
เคย	84	43.80
1.15 เคยทัศนศึกษาดูงานปลูกยางพาราหรือไม่		
ไม่เคย	138	71.90
เคย	54	28.10
*1.16 ท่านได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจากสื่อใด		
วิทยุ/โทรทัศน์	126	65.60
เจ้าหน้าที่รัฐ	108	56.30
หนังสือพิมพ์	24	12.50
ป้ายประชาสัมพันธ์	18	9.40
ญาติและเพื่อนบ้าน	156	81.30

*ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
อินเทอร์เน็ต	18	9.40
1.17 รายได้จากสวนยางพาราของท่านในรอบปีที่ผ่านมา		
ต่ำกว่า 50,000 บาท	18	9.40
50,001-100,00 บาท	78	40.60
100,001-150,000 บาท	42	21.90
150,001-200,000 บาท	42	21.90
มากกว่า 200,001 บาท	12	6.30
1.18 รายจ่ายจากสวนยางพาราของท่านในรอบปีที่ผ่านมา		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	18	9.40
10,001-20,000 บาท	60	31.30
20,001-30,000 บาท	60	31.30
30,001-40,000 บาท	42	21.90
40,001-50,000 บาท	6	3.10
มากกว่า 50,001 บาท	6	3.10
1.19 ก่อนทำสวนยางพาราท่านมีเงินออม		
ไม่มี	78	40.60
มี	114	59.40
1.20 หลังทำสวนยางพาราท่านมีเงินออม		
ไม่มี	30	15.60
มี	162	84.40

4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ปลูกเป็นที่ราบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 การตัดสินใจปลูกยาง เกษตรกรส่วนใหญ่ตัดสินใจปลูกเอง คิดเป็นร้อยละ 59.40 พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์ RRIM600 คิดเป็นร้อยละ 90.60 แหล่งพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่รับมาจากพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ 71.90 อายุการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.90 อายุยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเฉลี่ย 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 พื้นที่ปลูกยางพาราเริ่มแรกเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบันเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้วในปัจจุบัน เฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ระยะการปลูกยางพาราเป็น 3 x 6 เมตร คิดเป็นร้อยละ 59.40 การใช้ปุ๋ย เกษตรกรเลือกใช้ปุ๋ยเคมีผสมกับปุ๋ยคอกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.30 และใช้ปุ๋ยเคมีใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.10 ใส่ปุ๋ยโดยใช้วิธีการใส่ปุ๋ยแบบหว่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 กำจัดวัชพืช โดยการเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 68.80 เกษตรกรป้องกันกำจัดโรคพืชโดยสารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.40 การป้องกันกำจัดศัตรูยางพารา เกษตรกรใช้สารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.10 แรงงานการกรีดยาง เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัว จ้างคิดเป็นร้อยละ 84.4 การกรีดยาง เกษตรกรส่วนใหญ่จะกรีดยางแบบกรีดสองวันเว้นหนึ่งวัน คิดเป็นร้อยละ 93.8 กรีดในช่วงเวลา 02.00-04.00 น. คิด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นร้อยละ 71.90 ปริมาณน้ำยางที่ได้เฉลี่ย 1,001-5,000 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นร้อยละ 62.50
 จำหน่ายผลผลิตยางพาราในรูปร่างก้อนถ้วย คิดเป็นร้อยละ 93.80

ตารางที่ 4.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

N = 192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.1 ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพารา		
พื้นที่ราบ	96	50.00
พื้นที่ลุ่ม	6	3.10
พื้นที่ดอน	36	18.80
พื้นที่ลาดเอียง	54	28.10
2.2 เหตุผลการตัดสินใจปลูกยางพาราครั้งแรกของท่าน		
ตัดสินใจปลูกเอง	114	59.40
เพื่อน ญาติแนะนำ	30	15.60
หน่วยงานส่งเสริมการปลูกยางพารามาส่งเสริม	48	25.00
2.3 พันธุ์ยางพาราที่ใช้ปลูก		
RRIM600	174	90.60
RRIT251	12	6.30
RRIT408	6	3.10
2.4 แหล่งพันธุ์ยางพาราที่ปลูกท่านได้รับจากที่ใด		
สำนักงานเกษตรจังหวัด	18	9.40
สำนักงานเกษตรอำเภอ	6	3.10
กองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง	24	12.50
สหกรณ์ยางพารา	6	3.10
พ่อค้า	138	71.90
2.5 ท่านเริ่มปลูกยางพาราครั้งแรก (รวมระยะเวลา)		
ต่ำกว่า 5 ปี	5	2.60
6-10 ปี	18	9.40
11-15 ปี	155	59.90
16-20 ปี	30	15.60
21-25 ปี	6	3.10
มากกว่า 26 ปี	18	9.40
2.6 อายุกรีต (รวมระยะเวลา)		
ต่ำกว่า 5 ปี	61	31.80
6-10 ปี	96	50.00
11-15 ปี	17	8.90
มากกว่า 16 ปี	18	9.40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.7 ท่านเริ่มปลูกยางพาราครั้งแรกจำนวน		
น้อยกว่า 10 ไร่	144	75.00
11-15 ไร่	30	15.60
16-20 ไร่	12	6.30
มากกว่า 21 ไร่	6	3.10
2.8 ปัจจุบันมีพื้นที่ปลูกยางพาราจำนวน		
น้อยกว่า 10 ไร่	120	62.50
11-15 ไร่	42	21.90
16-20 ไร่	18	9.40
มากกว่า 21 ไร่	12	6.30
2.9 ในปัจจุบันท่านมีส่วนยางพาราที่เปิดกรีตได้แล้วทั้งหมด		
น้อยกว่า 10 ไร่	120	62.50
11-15 ไร่	48	25.00
16-20 ไร่	12	6.30
มากกว่า 21 ไร่	12	6.30
2.10 ระยะปลูกยางพารา		
3x5 เมตร	12	6.30
3x6 เมตร	114	59.40
3x7 เมตร	60	31.30
2.5x7 เมตร	6	3.10
2.11 การใส่ปุ๋ย		
ใส่ปุ๋ยเคมี	78	40.60
ปุ๋ยคอก	6	3.10
ใส่ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยคอก	108	56.30
2.12 สูตรปุ๋ย		
30-5-18	12	6.30
20-10-20	36	18.80
15-15-15	102	53.10
อื่นๆ	42	21.90
2.13 วิธีการใส่ปุ๋ย		
หว่าน	96	50.00
โรย	72	37.50
หยอด	24	12.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

N = 192

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2.14 การกำจัดวัชพืช	24	12.50
ใช้สารเคมี	90	46.90
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	24	12.50
ปลูกพืชคลุมดิน	6	3.10
ไม่มีการกำจัดวัชพืช	12	6.30
เขตกรรม(เช่น ถาง, ถอน)	132	68.80
2.15 การป้องกันกำจัดโรค		
ใช้สารเคมี	114	59.40
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	54	28.10
ไม่มีการป้องกันกำจัดโรค	30	15.60
2.16 การป้องกันกำจัดศัตรูยางพารา		
ใช้สารเคมี	102	53.10
ใช้น้ำหมักชีวภาพ	66	34.40
ไม่มีการป้องกันกำจัดศัตรูยางพารา	36	18.80
2.17 แรงงานกรีดยาง		
แรงงานในครอบครัว	162	84.40
แรงงานจ้าง	30	15.60
2.18 ระบบการกรีดยางพารา		
วันเว้นวัน	6	3.10
วันเว้นสองวัน	6	3.10
สองวันเว้นหนึ่งวัน	180	93.80
2.19 ช่วงเวลากรีดยางพารา		
02.00-04.00 น.	138	71.90
04.00-06.00 น.	30	15.60
06.00-08.00 น.	12	6.30
อื่นๆ	12	6.30
2.20 ปริมาณน้ำยางเฉลี่ย		
ต่ำกว่า 1,000 กิโลกรัม	24	12.50
1,001-5,000 กิโลกรัม	120	62.50
5,001-10,000 กิโลกรัม	42	21.90
มากกว่า 10,001 กิโลกรัม	6	3.10
2.21 ท่านจำหน่ายผลผลิตยางพาราในรูปแบบใด		
น้ำยางสด	12	6.30
ยางก้อนถ้วย	180	93.80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

4.3.1 ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านความรู้ในเรื่องการเริ่มปลูกสร้างสวนยางพาราอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 (ตารางที่ 4.3)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ระดับความต้องการ	ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร					S.D.	แปลผล ระดับความต้องการ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด		
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การเริ่มปลูก สร้างสวน ยางพารา	18 (9.4)	48 (25.0)	84 (43.8)	42 (21.9)	- (0.0)	0.894	3.22 (ปานกลาง)
2. การปฏิบัติดูแล รักษาสวน ยางพารา	36 (18.8)	78 (40.6)	72 (37.5)	6 (3.1)	- (0.0)	0.793	3.75 (มาก)
3. การกรีดยางพารา	48 (25.0)	48 (25.0)	72 (37.5)	24 (12.5)	- (0.0)	0.995	3.62 (มาก)
4. การแปรรูป ผลผลิตยางพารา	48 (25.0)	54 (28.1)	54 (28.1)	30 (15.6)	6 (3.1)	1.119	3.56 (มาก)
5. การปรับปรุง คุณภาพยางพารา	84 (43.8)	48 (25.0)	48 (25.0)	12 (6.3)	- (0.0)	0.969	4.06 (มาก)
	ค่าเฉลี่ยรวม (Grand Mean)						3.64 (มาก)

4.3.2 ความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร

เกษตรกรมีความต้องการความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีความต้องการในระดับมากมี 2 ด้านได้แก่ 1) การส่งเสริมแบบกลุ่ม และ 2) การส่งเสริมแบบรายบุคคล มีค่าเฉลี่ย 4.03, 3.72 ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) การส่งเสริมผ่านสื่อมวลชน และ 2) การส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และ 2.81 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร

ระดับความต้องการ	ความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริมของเกษตรกร						แปลผล ระดับความต้องการ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	S.D.	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. การส่งเสริม แบบรายบุคคล	42 (21.9)	66 (34.4)	72 (37.5)	12 (6.3)	- (0.0)	0.877	3.72 (มาก)
2. การส่งเสริม แบบกลุ่ม	66 (34.4)	84 (43.8)	30 (15.6)	6 (3.1)	6 (3.1)	0.954	4.03 (มาก)
3. การส่งเสริม ผ่านสื่อมวลชน	36 (18.8)	18 (9.4)	90 (46.9)	36 (18.8)	12 (6.3)	1.124	3.16 (ปานกลาง)
4. การส่งเสริม ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์	30 (15.6)	12 (6.3)	66 (34.4)	60 (31.3)	24 (12.5)	1.213	2.81 (ปานกลาง)
			รวม				3.43 (มาก)

4.3.3 ความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร

เกษตรกรมีความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.48 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการด้านการตลาดอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78 เช่น การจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในชุมชน การประกันราคาผลผลิต การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต ส่วนการส่งเสริมและสนับสนุนด้านกิจกรรมกลุ่ม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 เช่น สนับสนุนเงินทุนกลุ่ม โรงเก็บยางหรือโรงรมควันยางกลุ่ม (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.5 ความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร

ระดับความต้องการ	ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนของเกษตรกร						แปลผล ระดับความต้องการ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	S.D.	
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)		
1. ด้านกิจกรรม กลุ่ม	108 (56.3)	48 (25.0)	18 (9.4)	18 (9.4)	- (0.0)	1.213	4.19 (มาก)
2. ด้านการตลาด	162 (84.4)	18 (9.4)	12 (6.3)	- (0.0)	- (0.0)	0.545	4.78 (มากที่สุด)
			เฉลี่ยรวม				4.48 (มากที่สุด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการศึกษาความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ในตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัด บึงกาฬ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ใน ระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน 2) ด้านความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา 3) ด้านรูปแบบ/วิธีการส่งเสริม โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.79, 3.55 และ 3.43 ตามลำดับ (ตารางที่ 4.6)

ตารางที่ 4.6 ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร

ความต้องการ	\bar{x}	S.D.	แปลค่า	ลำดับ
1) ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	3.55	0.950	มาก	2
2) รูปแบบ/วิธีการส่งเสริม	3.43	1.042	มาก	3
3) ความต้องการส่งเสริมและสนับสนุน	3.79	0.985	มาก	1
เฉลี่ยรวม	3.59	0.992	มาก	

4.4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา

จากการศึกษาพบว่า โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.45 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ข้อคือ ปัญหาด้านราคาตกต่ำ และปัญหาด้านปัจจัยการผลิต โดยมี ค่าเฉลี่ย 4.81 และ 4.53 ตามลำดับ มีปัญหาระดับมาก 4 ข้อคือ 1) ปัญหาในการกรีดยาง คือ หน้า ยางตาย 2) มีปัญหาปัญหา ภัยธรรมชาติ (ฝนแล้ง) 3) ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนในการปลูก ยางพารา และ 4) ปัญหาการขาดแคลนน้ำ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่า 4.61, 3.88, 3.81 และ 3.63 ตามลำดับ นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา

ปัญหา	ระดับปัญหา					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
1.ปัญหาภัยธรรมชาติ	54 (28.1)	72 (37.5)	54 (28.1)	12 (6.3)	- (0.0)	3.88	.895	มาก
2.ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง	24 (12.5)	42 (21.9)	60 (31.3)	54 (28.1)	12 (6.3)	3.06	1.11 9	ปานกลาง
3.ปัญหาการควบคุมวัชพืช	18 (9.4)	24 (12.5)	66 (34.4)	72 (37.5)	12 (6.3)	2.81	1.047	ปานกลาง
4.ปัญหาการขาดแคลนน้ำ	36 (18.8)	72 (37.5)	60 (31.3)	24 (12.5)	- (0.0)	3.63	.929	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ปัญหา	ระดับปัญหา					\bar{x}	S.D.	แปลผล
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)			
5.ปัญหาแรงงานขาดแคลน	- (0.0)	12 (6.3)	72 (37.5)	60 (31.3)	48 (25.0)	2.25	.904	น้อย
6.ปัญหาในการกรีดยาง	72 (37.5)	84 (43.8)	30 (15.6)	6 (3.1)	- (0.0)	4.16	.797	มาก
7.ปัญหาด้านราคาตกต่ำ	156 (81.3)	36 (18.8)	- (0.0)	- (0.0)	- (0.0)	4.81	.391	มากที่สุด
8.ปัญหาด้านการแปรรูป	30 (15.6)	24 (12.5)	72 (37.5)	60 (31.3)	6 (3.1)	3.06	1.09 1	ปานกลาง
9.ปัญหาด้านการจำหน่าย	36 (18.8)	42 (21.9)	54 (28.1)	36 (18.8)	24 (12.5)	3.16	1.28 1	ปานกลาง
10.ปัญหาการเก็บรักษาผลผลิต	18 (9.4)	30 (15.6)	48 (25.0)	60 (31.3)	36 (18.8)	2.66	1.21 8	ปานกลาง
11.ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียน	48 (25.0)	84 (43.8)	42 (21.9)	12 (6.3)	6 (3.1)	3.81	.985	มาก
12.ปัญหาในการขนส่ง	18 (9.4)	42 (21.9)	84 (43.8)	30 (15.6)	18 (9.4)	3.06	1.06 2	ปานกลาง
13.ปัญหาด้านปัจจัยการผลิต	114 (59.4)	66 (34.4)	12 (6.3)	- (0.0)	- (0.0)	4.53	.613	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม (Grand Mean)						3.45	.47	มาก

4.5 เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา

4.5.1 เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกยางพารา และแรงงานในครัวเรือน มีความแตกต่าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนพื้นที่ปลูกยางพาราและการฝึกอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.8)

ตารางที่ 4.8 ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ปัจจัย	N	\bar{x}	S.D.	t/F	sig.
เพศ ชาย	108	3.88	0.56	0.728	0.467
หญิง	84	3.82	0.60		
อายุ น้อยกว่า 30 ปี	12	3.92	0.19	7.293	0.000**
31 - 40 ปี	36	3.67	0.45		
41 - 50 ปี	60	3.95	0.57		
51 - 60 ปี	60	4.04	0.57		
มากกว่า 61 ปี	24	3.40	0.60		
ระดับการศึกษา ต่ำกว่าและประถมศึกษา	114	3.75	0.60	9.427	0.000**
มัธยมศึกษาตอนต้น	30	3.77	0.20		
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	30	3.98	0.60		
อนุปริญญาตรี/ปวส.	12	4.13	0.03		
สูงกว่าปริญญาตรี	6	5.00	0.00		
ประสบการณ์ปลูกยางพารา น้อยกว่า 5 ปี	6	3.00	0.00	5.211	0.002**
6-10 ปี	54	3.86	0.58		
11-15 ปี	120	3.87	0.57		
มากกว่า 15 ปี	12	4.05	0.26		
พื้นที่ปลูกยางพารา น้อยกว่า 10 ไร่	120	3.78	0.39	3.049	0.030*
11-15 ไร่	42	3.87	0.75		
16-20 ไร่	18	4.19	0.61		
มากกว่า 21 ไร่	12	4.00	1.04		
แรงงานในครัวเรือน น้อยกว่า 1 คน	36	3.55	0.48	27.299	0.000**
2-3 คน	132	3.81	0.54		
มากกว่า 4 คน	24	4.52	0.26		
การฝึกอบรมการปลูกยางพารา ไม่เคย	108	3.93	0.55	2.187	0.030*
เคย	84	3.75	0.58		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.5.2 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามเพศ

จากการศึกษาพบว่า เพศที่แตกต่างกันความคิดเห็นต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรด้านความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.9)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามเพศ

รายการ	ชาย		หญิง		t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	3.70	.815	3.58	.601	1.118	.265
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	3.33	.816	3.55	.767	-1.904	.058
การส่งเสริมและสนับสนุน	4.61	.638	4.32	.797	2.719	.007**
รวม	3.88	.560	3.82	.600	0.728	0.467

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5.3 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามอายุ

จากการศึกษาพบว่า อายุที่แตกต่างกันความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรด้านความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริม ด้านความต้องการส่งเสริมและสนับสนุน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.10)

ตารางที่ 4.10 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

รายการ	แหล่ง ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	1.300	4	.325	.605	.660
	ภายในกลุ่ม	100.460	187	.537		
	รวม	101.760	191			
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	23.395	4	5.849	11.044	.000**
	ภายในกลุ่ม	99.031	187	.530		
	รวม	122.426	191			
การส่งเสริมและสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	24.103	4	6.026	14.759	.000**
	ภายในกลุ่ม	76.350	187	.408		
	รวม	100.453	191			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	8.593	4	2.148	7.293	.000**
	ภายในกลุ่ม	55.081	187	.295		
	รวม	63.674	191			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) พบว่ามี 5 กลุ่มที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ได้แก่ อายุ 31-40 ปีกับอายุ 51-60 ปี, อายุมากกว่า 61 ปีกับอายุน้อยกว่า 30 ปี 41-50 ปี และ 51-60 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และอายุ 31-40 ปีกับอายุ 41-50 ปี มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.11)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามอายุ

อายุ	ค่าเฉลี่ย	อายุ				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
น้อยกว่า 30 ปี (1)	3.92					
31 – 40 ปี (2)	3.67					
41 – 50 ปี (3)	3.95		*			
51 – 60 ปี (4)	4.04		**			
มากกว่า 61 ปี (5)	3.40	**		**	**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5.4 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า การศึกษาที่แตกต่างกันความคิดเห็นต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.12)

ตารางที่ 4.12 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามการศึกษา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	sig.
ความรู้ เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	18.292	4	4.573	10.245	.000**
	ภายในกลุ่ม	83.468	187	.446		
	รวม	101.760	191			
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	20.386	4	5.097	9.340	.000**
	ภายในกลุ่ม	102.039	187	.546		
	รวม	122.426	191			
การส่งเสริมและสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	12.356	4	3.089	6.557	.000**
	ภายในกลุ่ม	88.097	187	.471		
	รวม	100.453	191			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	10.727	4	2.682	9.472	.000**
	ภายในกลุ่ม	52.947	187	.283		
	รวม	63.674	191			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เมื่อทดสอบเมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) พบว่า มี 7 กลุ่มที่แตกต่างกัน ได้แก่ ระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่ากับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และอนุปริญญาตรี/ปวส. มีความแตกต่างกันอย่างเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนระดับการศึกษาประถมศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. อนุปริญาตรี/ปวส. และมัธยมศึกษาตอนต้นกับอนุปริญาตรี/ปวส. มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.13)

ตารางที่ 4.13 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ระดับการศึกษา				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
ประถมศึกษา(1)	3.75					
มัธยมศึกษาตอนต้น(2)	3.77					
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.(3)	3.98	*				
อนุปริญาตรี/ปวส.(4)	4.13	*	*			
สูงกว่าปริญาตรี(5)	5.00	**	**	**	**	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5.5 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามประสบการณ์ปลูกยางพารา

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกยางพาราที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรด้านการส่งเสริมและสนับสนุน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.14)

ตารางที่ 4.14 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ปลูกยางพารา

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	3.768	3	1.256	2.410	.068
	ภายในกลุ่ม	97.992	188	.521		
	รวม	101.760	191			
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	2.342	3	.781	1.222	.303
	ภายในกลุ่ม	120.083	188	.639		
	รวม	122.426	191			
การส่งเสริมและสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	16.453	3	5.484	12.275	.000**
	ภายในกลุ่ม	84.000	188	.447		
	รวม	100.453	191			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	4.888	3	1.629	5.211	.002**
	ภายในกลุ่ม	58.786	188	.313		
	รวม	63.674	191			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) พบว่า มี 3 กลุ่มที่แตกต่างกัน ได้แก่ เกษตรกรที่มีประสบการณ์ปลูกยางพาราน้อยกว่า 5 ปี กับ 6-10 ปี, 11-15 ปี และมากกว่า 15 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.15)

ตารางที่ 4.15 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามประสบการณ์ปลูกยางพารา

ประสบการณ์ปลูก ยางพารา	ค่าเฉลี่ย	ประสบการณ์ปลูกยางพารา			
		(1)	(2)	(3)	(4)
น้อยกว่า 5 ปี (1)	3.00				
6-10 ปี (2)	3.86	**			
11-15 ปี (3)	3.87	**			
มากกว่า 15 ปี (4)	4.05	**			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5.6 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ปลูกยางพาราที่แตกต่างกันความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราด้านความรู้การผลิตยางพารา ด้านความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริม และด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.16)

ตารางที่ 4.16 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา

รายการ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความรู้เกี่ยวกับการผลิต ยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	20.229	3	6.743	15.548	.000**
	ภายในกลุ่ม	81.531	188	.434		
	รวม	101.760	191			
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	19.890	3	6.630	12.156	.000**
	ภายในกลุ่ม	102.536	188	.545		
	รวม	122.426	191			
การส่งเสริม และสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	15.967	3	5.322	11.844	.000**
	ภายในกลุ่ม	84.486	188	.449		
	รวม	100.453	191			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2.954	3	.985	3.049	.030*
	ภายในกลุ่ม	60.720	188	.323		
	รวม	63.674	191			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) พบว่ามี 2 กลุ่มที่แตกต่างกัน ได้แก่ ปลูกยางพาราน้อยกว่า 10 ไร่ กับ 16-20 ไร่ และ 11-15 ไร่ กับ 16-20 ไร่ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (ตารางที่ 4.17)

ตารางที่ 4.17 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามพื้นที่ปลูกยางพารา

พื้นที่ปลูกยางพารา	ค่าเฉลี่ย	พื้นที่ปลูกยางพารา			
		(1)	(2)	(3)	(4)
น้อยกว่า 10 ไร่ (1)	3.78				
11-15 ไร่ (2)	3.87				
16-20 ไร่ (3)	4.19	*	*		
มากกว่า 21 ไร่ (4)	4.00				

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.5.7 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน

จากการศึกษาพบว่า แรงงานในครัวเรือนที่แตกต่างกันความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.18)

ตารางที่ 4.18 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน

รายการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	ระหว่างกลุ่ม	10.218	2	5.109	10.548	.000**
	ภายในกลุ่ม	91.542	189	.484		
	รวม	101.760	191			
ความต้องการรูปแบบและวิธีการส่งเสริม	ระหว่างกลุ่ม	31.431	2	15.716	32.642	.000**
	ภายในกลุ่ม	90.994	189	.481		
	รวม	122.426	191			
ความต้องการส่งเสริมและสนับสนุน	ระหว่างกลุ่ม	12.601	2	6.300	13.554	.000**
	ภายในกลุ่ม	87.852	189	.465		
	รวม	100.453	191			
เฉลี่ยรวม	ระหว่างกลุ่ม	14.271	2	7.136	27.299	.000**
	ภายในกลุ่ม	49.403	189	.261		
	รวม	63.674	191			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีการของ LSD (Least Significant Difference) พบว่ามี 3 กลุ่มที่แตกต่างกัน ได้แก่ แรงงานในครัวเรือนน้อยกว่า 1 คน กับ 2-3 คน และมากกว่า 4 คน และแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน กับ มากกว่า 4 คน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.19)

ตารางที่ 4.19 การทดสอบรายคู่ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามแรงงานในครัวเรือน

แรงงานในครัวเรือน	ค่าเฉลี่ย	แรงงานในครัวเรือน		
		(1)	(2)	(3)
น้อยกว่า 1 คน (1)	3.55			
2-3 คน (2)	3.81	**		
มากกว่า 4 คน (3)	4.52	**	**	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

4.5.8 ความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรจำแนกตามการฝึกอบรมการปลูกยางพารา

จากการศึกษาพบว่า การได้รับการฝึกอบรมการปลูกยางพาราแตกต่างกันความคิดเห็นต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรด้านความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (ตารางที่ 4.20)

ตารางที่ 4.20 ความคิดเห็นของเกษตรกรต่อความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร จำแนกตามการฝึกอบรมการปลูกยางพารา

รายการ	ไม่เคย		เคย		t	Sig.
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.		
ความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา	3.78	.713	3.47	.715	3.054	.003**
รูปแบบและวิธีการส่งเสริม	3.48	.783	3.35	.821	1.108	.269
การส่งเสริมและสนับสนุน	4.52	.719	4.42	.732	.940	.348
รวม	3.93	.559	3.75	.587	2.187	.030*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลการศึกษา และข้อเสนอแนะ (Conclusions Discussion and Suggestion)

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพสังคมและเศรษฐกิจและการผลิตยางพาราของเกษตรกร 2) ศึกษาความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร 3) เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการผลิตยางพาราของเกษตรกร 4) เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราที่เปิดกรีดแล้ว จำนวน 192 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอ้างอิงในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบ t-test และ F-test ผลการศึกษาสรุปได้ ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 ข้อมูลด้านสภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร

เกษตรกรเกินครึ่งเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 56.30 มีอายุ 41-50 ปี และ 51-60 ปี มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 31.30 จบการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.40 ทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 100.00 จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 จำนวนแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.80 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.30 มีเอกสารสิทธิ์เป็นโฉนดร้อยละ 84.40 อาชีพหลัก คือ ทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 84.40 ประสบการณ์ในการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 62.50 ใช้ทุนของตนเองในการทำสวนยางพารา คิดเป็นร้อยละ 56.10 เกษตรกรรับข้อมูลข่าวสารจากญาติและเพื่อนบ้านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.70 มีรายได้จากการทำสวนยางพาราในรอบปีที่ผ่านมา 50,000-100,00 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.60 มีรายจ่ายในการทำสวนยางพาราในรอบปีที่ผ่านมา 10,001-20,000 บาท และ 20,001-30,000 บาท มีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 31.30 เกษตรกรมีเงินออมก่อนทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 59.40 และมีเงินออมหลังทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 84.40

5.1.2 สภาพการผลิตยางพาราของเกษตรกร

เกษตรกรมีพื้นที่ปลูกเป็นที่ราบมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.00 การตัดสินใจปลูกยางเกษตรกรส่วนใหญ่ตัดสินใจปลูกเอง คิดเป็นร้อยละ 59.40 พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์ RRIM600 คิดเป็นร้อยละ 90.60 แหล่งพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่รับมาจากพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ 71.90 อายุการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.90 อายุยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเฉลี่ย 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 พื้นที่ปลูกยางพาราเริ่มแรกเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 พื้นที่ปลูกยางพาราปัจจุบันเฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 และเป็นพื้นที่ปลูกยางพาราที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เปิดกรีดแล้วในปัจจุบัน เฉลี่ยน้อยกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 62.50 ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้ระยะเวลาปลูกยาพาราเป็น 3 x 6 เมตร คิดเป็นร้อยละ 59.4 การใช้ปุ๋ย เกษตรกรเลือกใช้ปุ๋ยเคมีผสมกับปุ๋ยคอกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 56.30 และใช้ปุ๋ยเคมีใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.10 ใส่ปุ๋ยโดยใช้วิธีการใส่ปุ๋ยแบบหว่านมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.0 กำจัดวัชพืช โดยการเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 68.80 เกษตรกรป้องกันกำจัดโรคพืชโดยสารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.40 การป้องกันกำจัดศัตรูยาพารา เกษตรกรใช้สารเคมีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.10 แรงงานการกรีดยาพารา เกษตรกรใช้แรงงานในครอบครัว จ้างคิดเป็นร้อยละ 84.40 การกรีดยาพารา เกษตรกรส่วนใหญ่จะกรีดยาพาราแบบกรีดสองวันเว้นหนึ่งวัน คิดเป็นร้อยละ 93.80 กรีดในช่วงเวลา 02.00-04.00 น. คิดเป็นร้อยละ 71.90 ปริมาณน้ำยาที่ได้เฉลี่ย 1,001-5,000 กิโลกรัมต่อปี คิดเป็นร้อยละ 62.50 จำหน่ายผลผลิตยาพาราในรูปร่างก้อนถ้วย คิดเป็นร้อยละ 93.80

5.1.3 ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร

ภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน ด้านความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยาพารา ด้านรูปแบบ/วิธีการส่งเสริม โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.79, 3.55 และ 3.43 ตามลำดับ

5.1.3 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยาพารา

โดยรวมมีปัญหาในระดับมาก โดยมีปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ปัญหาด้านราคาตกต่ำ และปัญหาด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมีมีราคาแพง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และ 4.53 ตามลำดับ

5.1.4 ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยาพาราของเกษตรกร

ในภาพรวมพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกยาพารา และแรงงานในครัวเรือน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนพื้นที่ปลูกยาพาราและการฝึกอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาสภาพการผลิตยาพารา และความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ในพื้นที่ตำบลวังชมพู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการศึกษา ดังนี้

5.2.1 เพื่อศึกษาสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสภาพการผลิตยาพาราของเกษตรกร ในตำบลวังชมพู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

เกษตรกรเป็นเพศชายเกินครึ่ง คิดเป็นร้อยละ 56.30 เนื่องจากเพศชายซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัว หน้าที่หลักคือการกรีดยาพารา จากการศึกษาพบว่า การกรีดยาพาราใช้แรงงานครอบครัว ร้อยละ 84.40 และมีประสบการณ์ในการปลูกยาพารา 11-15 มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.50 มีอายุระหว่าง 40-60 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 62.60 ซึ่งเป็นวัยแรงงานและสามารถทำงานในสวนยางได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กรวิทย์ ต้นศรี (2556) พบว่า ในปี 2555 แรงงานในภาคการเกษตรนั้น เกษตรกรอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่แรงงานภาคการเกษตรที่มีอายุตั้งแต่ 15 - 39 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กลับมีแนวโน้มลดลง มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 3-4 คน คิดเป็นร้อยละ 66.00 จำนวนแรงงานในครัวเรือน 2-3 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 ขนาดพื้นที่ทำการเกษตรทั้งหมดเฉลี่ย 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 43.80 เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของเองมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 81.30 มีรายได้จากการทำสวนยางพารา 50,000-100,00 บาทต่อปี เกษตรกรมีเงินออมก่อนทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 59.40 และมีเงินออมหลังทำสวนยาง คิดเป็นร้อยละ 84.40 ซึ่งจะเห็นว่าเกษตรกรหลังจากทำสวนยางพาราแล้ว มีเงินออมเพิ่มมากขึ้น พันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่เป็นยางพันธุ์ RRIM600 คิดเป็นร้อยละ 90.60 แหล่งพันธุ์ยางที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่รับมาจากพ่อค้า คิดเป็นร้อยละ 71.90 อายุการปลูกยางพาราเฉลี่ย 11-15 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.90 อายุยางพาราที่เปิดกรีดแล้วเฉลี่ย 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิตยา รักศีล (2550) ได้ศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีประสบการณ์การปลูกยางพารา 10-14 ปี มีแรงงานในครัวเรือน 2.71 คน มีรายได้จากยางพาราเฉลี่ย 74,630.92 บาทต่อปี พันธุ์ที่ปลูกคือ RRIM600 และสอดคล้องกับ ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546) พบว่าเกษตรกรที่จังหวัดอุดรธานี ปลูกยางพันธุ์ RRIM600

5.2.2 ความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีความต้องการส่งเสริม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.59 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ 1) ด้านความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน 2) ด้านความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา 3) ด้านรูปแบบ/วิธีการส่งเสริม โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 3.79, 3.55 และ 3.43 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันราคายางพาราตกต่ำ เกษตรกรจึงต้องให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาส่งเสริมและสนับสนุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ฉลาด นันทโพธิ์เดช (2546) ที่ได้ศึกษาสภาพการผลิตและความต้องการบริการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกในจังหวัดอุดรธานี พบว่าเกษตรกรต้องการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าสนับสนุนการจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในท้องถิ่น ตลอดทั้งสนับสนุนโรจรมยางและโรงเก็บยางแก่กลุ่มปรับปรุงคุณภาพยางและแทรกแซงราคายางในช่วงราคายางตกต่ำ

5.2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา

โดยรวมมีปัญหาระดับปานกลาง โดยมีปัญหาที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ปัญหาด้านราคาตกต่ำ และปัญหาด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมีมีราคาแพง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.81 และ 4.53 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องมาจากราคายางพาราอยู่ในภาวะตกต่ำอย่างมากหลังจาก 2554 เป็นต้น ในขณะที่ต้นทุนยางพารามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้รายได้ของเกษตรกรมีความผันผวนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของเกษตรกร โดยเฉพาะภาระหนี้สินที่ต้องชำระ (สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2558)

5.2.4 เปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

ผลการเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกรในภาพรวมพบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกยางพารา และแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ปลูกยางพาราและการฝึกอบรม มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการศึกษาพบว่าเกษตรกรที่มีอายุ 51 - 60 ปี มีความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารามากกว่ากลุ่มอื่นๆ และแตกต่างจากกลุ่มอายุ 31 - 40 ปี และ มากกว่า 61 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มอายุ 51 - 60 ปี เป็นกลุ่มที่เป็นหัวหน้าครัวเรือนและเป็นแรงงานหลักในการผลิตยางพารา สำหรับระดับการศึกษา พบว่ากลุ่มที่มีการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่า มีความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารามากกว่ากลุ่มอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มดังกล่าวมีทักษะการสื่อสาร การประสานงานมากกว่ากลุ่มอื่นๆ รวมทั้งมีภาวะผู้นำในการช่วยเหลือสมาชิกกลุ่ม นอกจากนี้ในกลุ่มที่มีประสบการณ์สูง มีแรงงานในครัวเรือนมาก มีความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพารามากกว่ากลุ่มอื่นๆ ส่วนการฝึกอบรมพบว่ากลุ่มที่ไม่ได้ผ่านการฝึกอบรม มีความต้องการส่งเสริมมากกว่ากลุ่มที่ผ่านการฝึกอบรม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับการศึกษาของ นิภาพรณวันศรี และ ชัยชาญ วงศ์สามัญ (2558) ได้ศึกษาความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตยางพาราของเกษตรกรในอำเภอโซ่พิสัย จังหวัดบึงกาฬ พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่ปลูก และประสบการณ์ในการปลูกยางพาราที่แตกต่างกันความต้องการส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตยางพารา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

(1) จากการศึกษเปรียบเทียบความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร พบว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ปลูกยางพารา และแรงงานในครัวเรือน พื้นที่ปลูกยางพาราและการฝึกอบรม ที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการผลิตยางพาราในพื้นที่ ควรพิจารณาในตัวแปรดังกล่าวข้างต้น

(2) จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรมีปัญหาในด้านการการตลาดเรื่องราคาตกต่ำมากที่สุดรวมทั้งปัญหาปัจจัยการผลิตมีราคาแพง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือในด้านดังกล่าว เช่น การประกันราคาผลผลิตในช่วงราคาตกต่ำ การรวมกลุ่มในการซื้อปัจจัยการผลิต เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมให้เกษตรกร ประกอบอาชีพเสริมที่นอกเหนือจากการทำสวนยางเพื่อเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

(3) ควรมีการฝึกอบรมหรือสร้างแหล่งเรียนในพื้นที่ ตลอดทั้งการสร้างเกษตรกรต้นแบบในพื้นที่ เนื่องจากการศึกษาพบว่าการฝึกอบรมโดยเฉพาะกลุ่มที่ไม่เคยผ่านการฝึกอบรมมีความต้องการส่งเสริมการผลิตยางพาราอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของเกษตรกรต่อธุรกิจการปลูกยางพารา ตำบลวังฆมฏ อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเพิ่มเติม ในพื้นที่อื่นๆ ที่ปลูกยางพารา เพื่อเปรียบเทียบกับการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่าง

บรรณานุกรม

- กรวิทย์ ตันศรี. 2556. แรงงานกับการเปลี่ยนแปลงของภาคการเกษตรไทย. ขอนแก่น : ธนาคาร
แห่งประเทศไทยสำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือของแก่น.
- กลุ่มวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ดินและน้ำพื้นที่พืชไร่. 2548. ยางพารา. กรุงเทพฯ : กรมพัฒนาที่ดิน.
ฉลาด นันทโพธิ์เดช. 2546. สภาพการผลิตและความต้องการการบริการส่งเสริมการผลิต
ยางพาราของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ชวาลวุฒฑ ไชยบุรี. 2532. การวางแผนและการวิเคราะห์ปัญหาการปลูกถั่วลิสง. ในการ
ฝึกอบรมเทคนิคการปลูกถั่วลิสงและถั่วเขียวในเขตชลประทาน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุม
สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ดิเรก ฤกษ์หรัย. 2527. การส่งเสริมการเกษตร หลักการและวิธีการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทย
วัฒนาพานิช.
- เตโช สวานานนท์. 2521. ปทานุกรมจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เทพพนม เมืองแมน. 2529. พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- นันทกานต์ หนูนวล. 2551. ความต้องการของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราพื้นที่อำเภอชะอวด จังหวัด
นครศรีธรรมราช. การค้นคว้าอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชม
งคลธัญบุรี.
- นิตยา รักศีล. 2550. สภาพการผลิตและความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของ
เกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญา
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) สาขาส่งเสริมการเกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิภาพรรณ วันศรี และ ชัยชาญ วงศ์สามัญ. 2558. ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุนการ
ผลิตยางพาราในอำเภอไชยพิสัย จังหวัดบึงกาฬ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตร
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บรรพต วิรุณราช. 2557. ศักยภาพการทำสวนยางพาราของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
วารสารวิทยาการจัดการ. 31(2), 35-36.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. 2536. ส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2543. การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์. สำนักทดสอบทาง
การศึกษาและจิตวิทยา. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วิจิตร อวาทกุล. 2536. เทคนิคมนุษย์สัมพันธ์. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ศูนย์วิจัยกสิกรไทย. 2558. ฝ่าวิกฤติยางพาราไทยปี'58 : ทางเลือก&ทางรอดของชาวสวนยาง
ท่ามกลางแรงกดดันด้านราคา. บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด.
- สถาบันวิจัยยาง การยางแห่งประเทศไทย. 2559. ราคายาง. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.rubberthai.com/yang/>. [27 พฤษภาคม 2559].
- สมาคมยางพาราไทย. 2559. สถิติยางไทย. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.thainr.com/th/?detail=stat-thai>. [27 พฤษภาคม 2559].

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สุวิมล ตีรกันันท์. 2555. การวิเคราะห์ตัวแปรพหูในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานเกษตรอำเภอพรเจริญ. 23 กันยายน 2559. สัมภาษณ์.

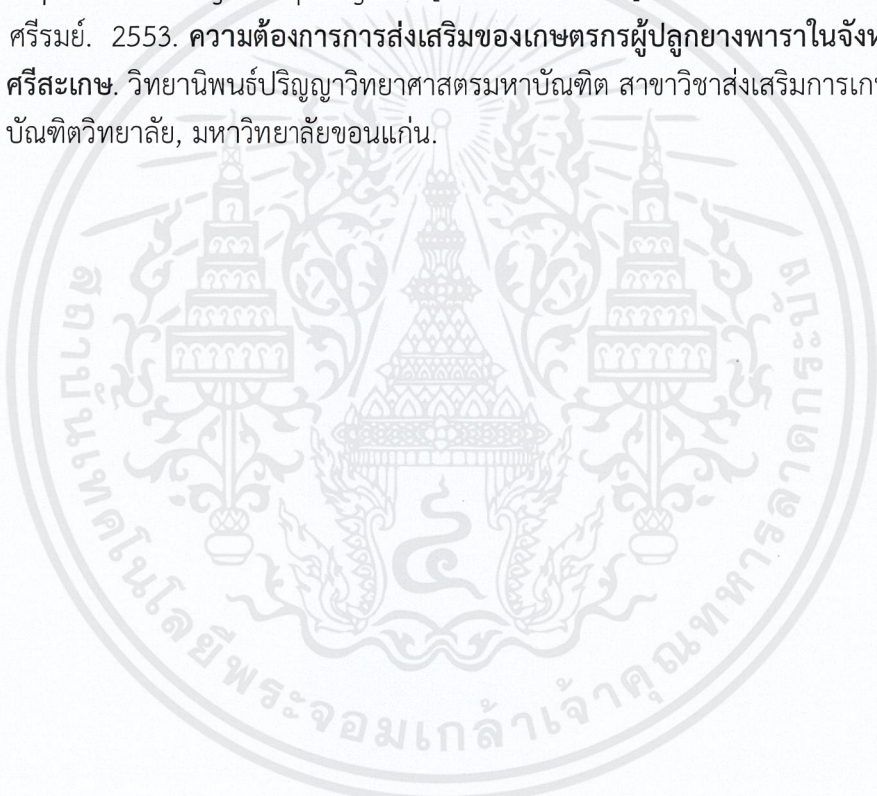
สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. 2559. ฐานงานวิจัยยางพารา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://kasetinfo.arda.or.th/arda/rubber>. [27 พฤษภาคม 2559]

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2559. ยางพารา. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
http://www.oae.go.th/ewt_news.php?nid. [5 กันยายน 2559]

สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. 2558. สถานการณ์ยางพาราและการ
ปรับตัวของเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<https://eris.nesdb.go.th>. [6 ตุลาคม 2558].

องค์การบริหารส่วนตำบลวังชมภู. 2559. สภาพและข้อมูลพื้นฐาน. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก :
<http://www.wangchompoo.go.th>. [5 กันยายน 2559]

เอกวิทย์ ศรีรัมย์. 2553. ความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราในจังหวัด
ศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร
บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง สภาพการผลิตยางพาราและความต้องการส่งเสริมของเกษตรกร
ในพื้นที่ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ

คำชี้แจง

ทำเครื่องหมายถูกในวงเล็บ(✓) หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่าง
(...)ให้สมบูรณ์

ชื่อ-สกุล.....หมู่ที่.....บ้าน

.....

ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬเบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่1 ข้อมูลพื้นฐานของเกษตรกร

1. เพศ ()1 ชาย ()2 หญิง
2. อายุ.....ปี
3. ระดับการศึกษา
()1 ประถมศึกษา ()2 มัธยมศึกษาตอนต้น
()3 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ()4 อนุปริญญา/ปวส.
()5 ปริญญาตรี/สูงกว่า
4. ศาสนา
()1 พุทธ ()2 คริสต์ ()3 อิสลาม ()4 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน
6. แรงงานในครัวเรือนที่ทำการเกษตร.....คน
7. ขนาดพื้นที่การเกษตรทั้งหมด.....ไร่
8. พื้นที่ปลูกยางพารา.....ไร่
1() ของตนเอง จำนวน.....ไร่
2() เช่า จำนวน.....ไร่
3() อื่นๆ (ระบุ).....ไร่
9. เอกสารสิทธิ์ที่ดินที่ท่านครอบครอง
()1 โฉนด ()2 นส.3 ()3 สปก. ()4 สทก.
()5 ภบท. ()6 ใบรับรองทำกิน(ใบหาง) ()7 อื่นๆ (โปรด
ระบุ).....
- 10.อาชีพหลัก (อาชีพที่ใช้เวลาเป็นส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพ)
()1 ทำสวนยางพารา ()2 รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ
()3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ()4 ลูกจ้างบริษัท/ห้างร้าน
()5 ทำการเกษตรอื่นๆ.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

11.อาชีพรอง

- () 1 ไม่มี
 () 2 มี
 () 1 ทำสวนยางพารา () 2 รับราชการ-รัฐวิสาหกิจ
 () 3 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว () 4 ลูกจ้างบริษัท/ห้างร้าน
 () 5 ทำการเกษตรอื่นๆ.....

12.ประสบการณ์ในการปลูกยางพารา.....ปี

13.แหล่งเงินทุนในการทำสวนยางพารา (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1 ทุนของตนเอง () 2 กองทุนหมู่บ้าน () 3 สหกรณ์การเกษตร
 () 4 ธกส. () 5 นายทุน () 6 อื่นๆ(ระบุ).....

14. ท่านเคยผ่านการฝึกอบรมการปลูกยางพาราหรือไม่

- () 1 ไม่เคย
 () 2 เคย จำนวนครั้งที่ฝึกอบรม.....ครั้ง

15.ท่านเคยไปทัศนศึกษาดูงานการปลูกยางพาราหรือไม่

- () 1 ไม่เคย
 () 2 เคย จำนวนครั้งที่ฝึฝึกอบรม.....ครั้ง

เรื่องที่ศึกษาดูงาน	สถานที่ศึกษาดูงาน	หน่วยงานที่จัดไปศึกษาดูงาน

16. ท่านได้รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการปลูกยางพาราจากสื่อประเภทใด(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

แหล่งข้อมูลข่าวสาร	เคย	ไม่เคย
1. วิทยุ/โทรทัศน์		
2. เจ้าหน้าที่รัฐ (โปรดระบุหน่วยงาน).....		
3. หนังสือพิมพ์		
4. ป้ายประชาสัมพันธ์		
5.ญาติและเพื่อนบ้าน		
6. อินเทอร์เน็ต		
7. อื่นๆ (โปรดระบุ).....		

17.รายได้จากสวนยางพาราของท่านในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท

18.รายจ่ายในการทำสวนยางพาราของท่านในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท

19.ก่อนทำสวนยางท่านมีเงินออมหรือไม่

- 1 () ไม่มี 2 () มี

หลังจากทำสวนยางพาราและให้ผลผลิตน้ำยางแล้วท่านมีเงินออมหรือไม่

- 1 () ไม่มี 2 () มี

ส่วนที่ 2 สภาพการทำสวนยางพารา

1. ลักษณะพื้นที่ปลูกยางพารา

- () 1 พื้นที่ราบ () 2 พื้นที่ลุ่ม () 3 พื้นที่ดอน () 4 พื้นที่ลาดเอียง

15. ช่วงเวลากรีดยางพารา

() 1 02.00-04.00 น.

() 2 04.00-06.00 น.

() 3 06.00-8.00 น.

() 4 อื่นๆ (ระบุ).....

16. ท่านจำหน่ายผลผลิตยางพาราในรูปแบบใด(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

1() ยางแผ่น (ยางแผ่นตากแห้ง)

2() ยางแผ่นรมควัน

3() น้ำยางสด

4() ยางก้อนถ้วย

5() อื่น ๆ (ระบุ).....

ส่วนที่ 3 ความต้องการการส่งเสริมการผลิตยางพาราของเกษตรกร

คำชี้แจง ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่ต้องการเลือก

ประเด็นที่ต้องการวัด	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ความต้องการความรู้เกี่ยวกับการผลิตยางพารา					
1.1 การเริ่มปลูกสร้างสวนยางพารา
1.2 การปฏิบัติดูแลรักษาสวนยางพารา
1.3 การกรีดยางพารา
1.4 การแปรรูปผลผลิตยางพารา
1.5 การปรับปรุงคุณภาพยางพารา
2. รูปแบบ/วิธีการส่งเสริม					
2.1 การส่งเสริมแบบรายบุคคล
2.2 การส่งเสริมแบบกลุ่ม
2.3 การส่งเสริมผ่านสื่อมวลชน
2.4 การส่งเสริมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์
3. ความต้องการการส่งเสริมและสนับสนุน					
3.1 ด้านกิจกรรมกลุ่ม(เช่น สนับสนุนเงินทุนกลุ่ม,โรงเก็บยาง/รมยางกลุ่ม)
3.2 ด้านการตลาด(เช่น การจัดตั้งตลาดกลางยางพาราในชุมชน,การประกันราคาผลผลิต,การจัดหาตลาดรองรับผลผลิต)
3.3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการผลิตยางพารา

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด เพียงช่องเดียว

ข้อที่	ปัญหารุทธิกิจการปลูกยางพารา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1	ปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง					
2	ปัญหาการระบาดของโรคและแมลง					
3	ปัญหาการควบคุมวัชพืช					
4	ปัญหาการขาดแคลนน้ำ					
5	ปัญหาแรงงานขาดแคลน					
6	ปัญหาในการกรีดยาง คือ หน้ายางตาย เป็นต้น					
7	ปัญหาด้านราคาตกต่ำ					
8	ปัญหาด้านการแปรรูป					
9	ปัญหาด้านการจำหน่าย เช่น การคัดเกรดผลผลิต เป็นต้น					
10	ปัญหาการเก็บรักษาผลผลิต เช่น ยางขึ้นรา เป็นต้น					
11	ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนในการปลูกยางพารา					
12	ปัญหาในการขนส่งจากแหล่งผลิตไปยังแหล่งรับซื้อ เป็นต้น					
13	ปัญหาด้านปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารเคมีมีราคาแพง					
14	อื่น (ระบุ).....					

ขอขอบพระคุณอย่างสูง ที่กรุณาตอบแบบสอบถาม

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ - สกุล นายวัชรพล วะเกิดเป็ง
- วันเดือนปีเกิด 18 กุมภาพันธ์ 2538
- ที่อยู่ บ้านเลขที่ 155/5 หมู่ที่ 5 ตำบลวังชมภู อำเภอพรเจริญ จังหวัดบึงกาฬ 38180
- ประวัติการศึกษา ปีการศึกษา 2560 วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนาการเกษตร)
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้